

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

**NA TERENIE
GMINY KONDRATOWICE
NA LATA 2021-2029**

OPRACOWANIE: OŚRODEK PSYCHOPROFILAKTYKI
"NOWA PERSPEKTYWA"

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII	6
PODSTAWY PRAWNE	8
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	11
DOKUMENTY EUROPEJSKIE	11
DOKUMENTY KRAJOWE	13
DOKUMENTY REGIONALNE	14
DOKUMENTY LOKALNE	14
CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
POŁOŻENIE GMINY	14
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	16
SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE	19
RYNEK PRACY	22
WYCHOWANIE I EDUKACJA	24
GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	26
KULTURA, SPORT I REKREACJA	28
OPIEKA ZDROWOTNA	31
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	32
WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	34
POMOC SPOŁECZNA	36
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	42
DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	43
WSPIERANIE RODZINY	43
WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	48
ZDROWIE PSYCHICZNE	51
PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH	53
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	60
AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	65
PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	70
WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA	75
PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI	78

ANALIZA SWOT	80
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	85
MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	86
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	87
RAMY FINANSOWE STRATEGII	109
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	110
SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII	111
KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA STRATEGII	112
MONITORING.....	112
EWALUACJA	113
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	114
BIBLIOGRAFIA	115
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	116
SPIS RYSUNKÓW	116
SPIS TABEL.....	116
SPIS WYKRESÓW	117

Wykaz skrótów:

UG – Urząd Gminy w Kondratowicach

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Prusach

GOK – Gminny Ośrodek Kultury w Kondratowicach

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

FS – Fundusz Solidarnościowy

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie

pp. – punkt procentowy

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne podejmowane przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe oraz najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Kondratowice dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego oraz integracji społecznej.

METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele główne, szczegółowe oraz poszczególne zadania mają na celu przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego obrazu Gminy w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- **planowanie strategiczne** (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- **planowanie taktyczne** (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- **planowanie operacyjne** (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak np. Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, czy Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

l.p	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemów i głównych potrzeb jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów wskazanych w niej, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wyszczególnienie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się *partycypacją społeczną*, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

PODSTAWY PRAWNE

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*⁴.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
9. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 42),
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.),
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
12. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023,
13. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1666 z późn. zm.).

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

DOKUMENTY EUROPEJSKIE

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

DOKUMENTY KRAJOWE

Niniejsza Strategia jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)** jest głównym dokumentem strategicznym Polski, który przedstawia największe wyzwania dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz wskazuje na kluczowe kierunki działań w tym obszarze. W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych, w tym polityki społecznej, których celem jest poprawa jakości życia Polaków, a także rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Według Strategii, rozwój Polski powinien odbywać się w ramach 3 celów szczegółowych: poprzez wzrost gospodarczy oparty o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną; rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, a także skuteczną działalność państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

DOKUMENTY REGIONALNE

Na poziomie regionalnym najważniejszym dokumentem strategicznym dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 jest Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

DOKUMENTY LOKALNE

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest dla gminy Kondratowice *Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dla Ziemi Strzelińskiej z perspektywą do roku 2023*. Zakreśla ona podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gmin należących do Lokalnej Grupy Działania Gromnik w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest rozwój potencjału gospodarczego w oparciu o walory i zasoby lokalne, rozwój kapitału społecznego oraz wzrost atrakcyjności regionu.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

POŁOŻENIE GMINY

Gmina Kondratowice jest wiejską jednostką administracyjną położoną we wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie strzelińskim, a jej główną siedzibą jest wieś Kondratowice, w której zlokalizowany jest Urząd Gminy. Ważną funkcję administracyjną w Gminie pełni wieś Prusy, gdzie mieści się Ośrodek Zdrowia, szkoła oraz poczta. Jednostka sąsiaduje z 6 gminami należącymi do powiatu strzelińskiego, ząbkowickiego oraz dzierzoniowskiego:

- od strony północno-wschodniej z gminą Borów,
- od strony północno-zachodniej z gminą Jordanów Śląski,
- od zachodu z gminą Łagiewniki i Niemcza,
- od wschodu z gminą Strzelin,
- od południa z gminą Ciepłowody.

Południowa część gminy Kondratowice położona jest na obszarze mezoregionu Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie. Teren Gminy usytuowany jest we wschodniej części Pogórza Sudeckiego oraz południowo-wschodniej części Równiny Wrocławskiej.

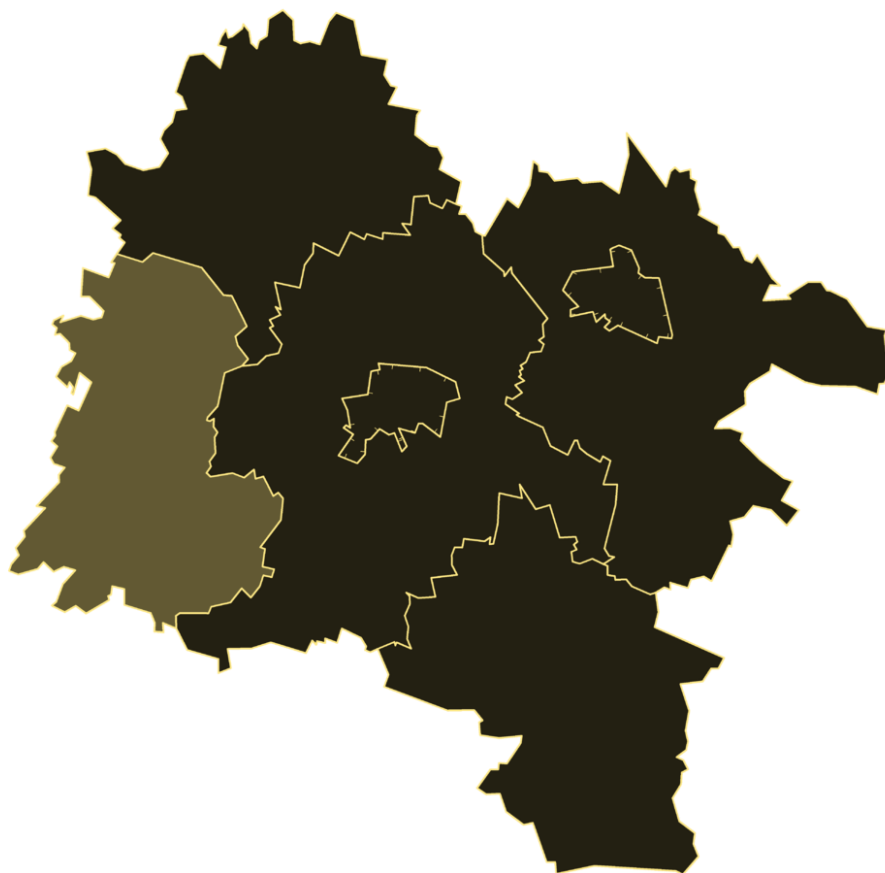
Gmina obejmuje powierzchnię 98,26 km², czyli 15,79% powierzchni powiatu strzelińskiego, co odpowiada 0,5% powierzchni całego województwa dolnośląskiego. W Gminie rozwija się przede wszystkim rolnictwo, co spowodowane jest lokalną

strukturą powierzchni – niemal 84% terenu zajmują użytki rolne. Obszar gminy Kondratowice bogaty jest również w inne walory wpływające na atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną, jak lasy, łąki i pastwiska, a w południowej części regionu rozprzestrzeniają się Wzgórza Dębowe, Lipowe i Dobrzenickie. Przez Gminę przepływają również rzeki – Ślęza i Mała Ślęza oraz przebiega turystyczny szlak żółty Zarzycę - Wojcin - Żelowice.

Gmina Kondratowice obejmuje 21 jednostek pomocniczych, tj. sołectw, zrzeszających łącznie 27 miejscowości: Białobrzezie, Błotnica, Brochocinek, Czerwieniec, Edwardów, Gołostowice, Górka Sobocka, Grzegorzów, Janowiczki, Jezierzycze Małe, Karczyn, Komorowice, Kondratowice, Kowalskie, Księginice Wielkie, Lipowa, Maleszów, Podgaj, Prusy, Rakowice, Sadowice, Skała, Stachów, Strachów, Wójcin, Zarzyca oraz Żelowice.

Przez Gminę przebiegają liczne drogi publiczne o łącznej długości 19,5 km. Atutem gminy Kondratowice w zakresie dostępności komunikacyjnej bez wątpienia jest jej odległość do stolicy województwa – Wrocławia, która wynosi 40 km.

Rysunek 1. Położenie gminy Kondratowice na tle powiatu strzelińskiego

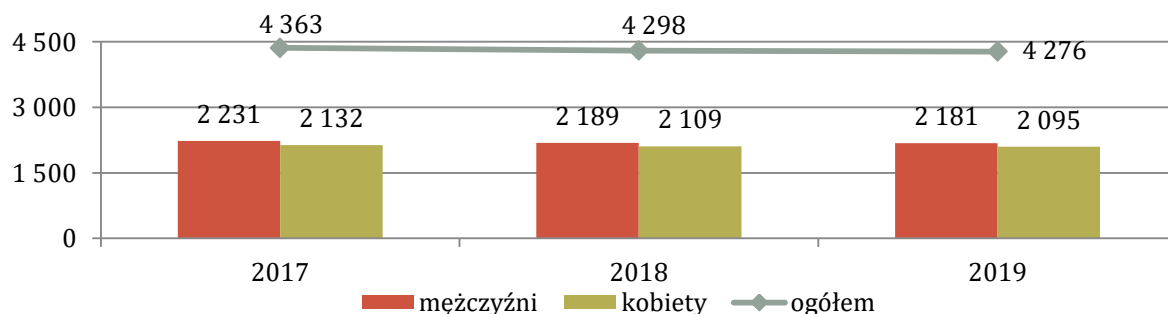
Źródło: google.com

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gmina Kondratowice na koniec 2019 roku liczyła 4 276 mieszkańców, w tym 2 095 kobiet i 2 181 mężczyzn. Dysproporcja względem płci mieszkańców nie jest wysoka – wskaźnik feminizacji w Gminie na koniec 2019 roku wyniósł 96, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 96 kobiet, a ich udział w populacji gminy wyniósł 49%. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest systematyczny spadek liczby osób zamieszkujących Gminę. W 2019 roku zmniejszył się o 87 osób w stosunku do 2017 roku, tj. o 2%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kondratowice z podziałem na płeć w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku odnotowano 41 zameldowań w ruchu migracji wewnętrznych, a zarazem aż 73 wymeldowania, przez co saldo migracji w ruchu wewnętrznym wyniosło -32. Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik ten zawsze przyjmował wartości ujemne, a dodatkowo nie odnotowano zmian w zakresie migracji zagranicznych. Szczegółowe dane w zakresie populacji Gminy zaprezentowane zostały poniżej.

Tabela 2. Saldo migracji w Gminie w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
napływ osób	35	35	41
odpływ osób	52	72	73
saldo migracji wewnętrznych	-17	-37	-32

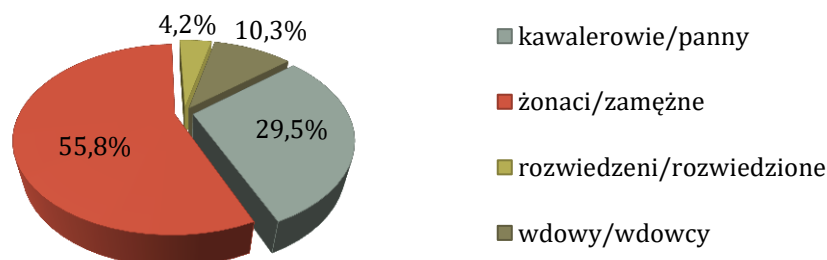
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku w gminie Kondratowice mieszkańcy zawarli 27 związków małżeńskich, co oznacza, że na 1000 mieszkańców zawartych zostało 6,29 małżeństw. W porównaniu do 2017 roku oznacza to znaczący wzrost, ponieważ wskaźnik ten wyniósł wówczas 2,97. Również w porównaniu do całej Polski jest to wartość znacznie wyższa, bowiem na terenie kraju wynosi 4,78.

Stan cywilny mieszkańców Gminy według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 29,5% mieszkańców jest stanu wolnego,
- 55,8% żyje w małżeństwie,
- 4,2% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 10,3% to wdowy/wdowcy.

Wykres 2. Stan cywilny mieszkańców gminy Kondratowice według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Warto mieć na uwadze, że powyższe dane nie odzwierciedlają obecnego stanu cywilnego mieszkańców Gminy, gdyż ostatnie oficjalne dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.

Przyrost naturalny na 1000 ludności, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów podzielona przez 1000 na przestrzeni ostatnich lat wahał się, jednakże zawsze przyjmował wartość ujemną. Liczba urodzeń w tym okresie ulegała nieznacznym zmianom, natomiast liczba zgonów zwiększyła się. W 2019 roku urodziło się 47 dzieci, a zmarły 52 osoby, w wyniku czego przyrost naturalny wyniósł -5, a na 1000 mieszkańców -1,16. Niemniej, sytuacja demograficzna w gminie Kondratowice jest korzystniejsza niż ma to miejsce w całym powiecie strzelińskim, gdzie w 2019 roku przyrost naturalny na 1000 ludności wyniósł -2,20.

Tabela 3. Przyrost naturalny w gminie Kondratowice i w powiecie strzelińskim w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	46	39	47
zgony	48	52	52
przyrost naturalny	-2	-13	-5
przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,46	-3,00	-1,16
przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie	-1,02	-2,55	-2,20

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Kondratowice według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 17,5% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 61,8% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 20,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn oraz 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Kondratowice. Na przestrzeni lat 2017-2019 zauważyć można negatywne zmiany demograficzne, czyli systematyczny spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym wzroście odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Niemniej, udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się korzystniej od wskaźników w całym kraju. Struktura demograficzna w Polsce wskazuje na udział 18,1% osób w wieku przedprodukcyjnym, 60% w wieku produkcyjnym oraz 21,9% w wieku poprodukcyjnym w całej populacji.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)

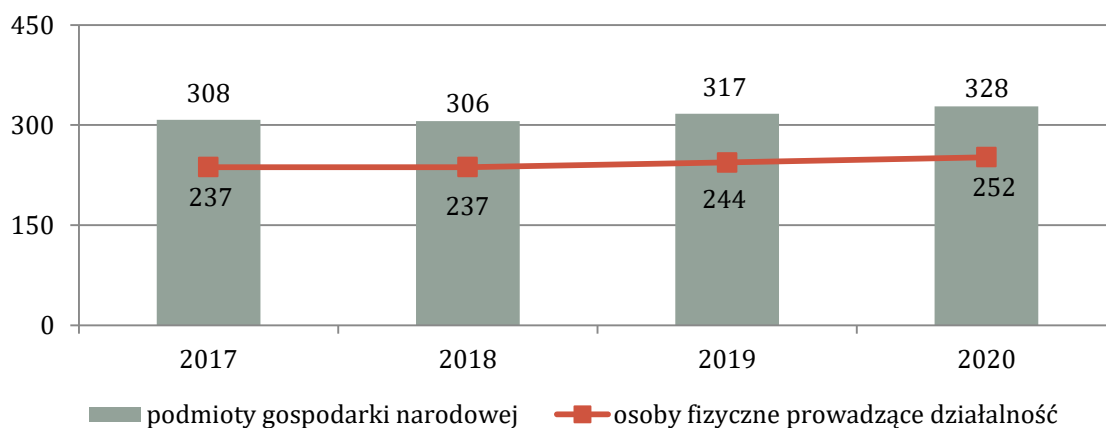
wyszczególnienie	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	17,7	17,6	17,5
wiek produkcyjny	63,6	62,8	61,8
wiek poprodukcyjny	18,6	19,6	20,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Kondratowice na koniec 2020 roku w **rejestrze REGON** zarejestrowanych było łącznie 328 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których było ich 252 (77%). Podobnie sytuacja przedstawiała się w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2017-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie wzrosła o 7% w porównaniu do roku 2017.

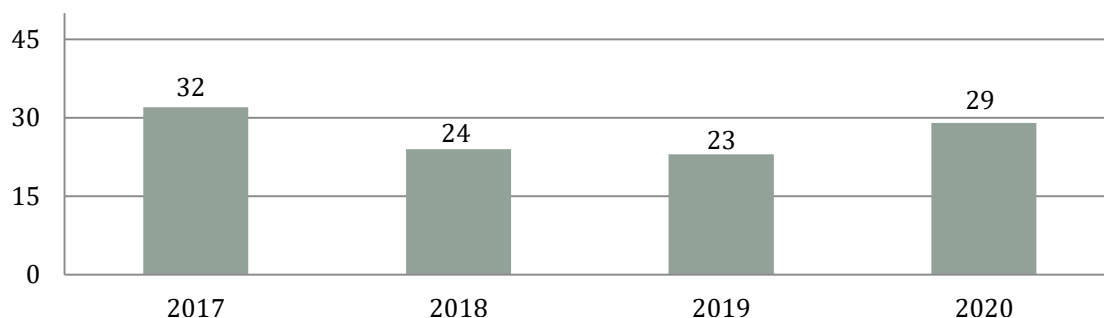
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2020 roku zarejestrowanych zostało 29 nowych podmiotów gospodarki narodowej, natomiast największa liczba tj. 32, zarejestrowana została w 2017 roku. W latach kolejnych utrzymywała się tendencja malejąca, a ożywienie gospodarki nastąpiło w 2020 roku. Wówczas powstało o 26% podmiotów więcej niż w roku 2019. Dane w tym zakresie zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w Gminie według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników, których jest 313 (stan na koniec 2020 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 14, a dodatkowo działalność prowadzi 1 średnie przedsiębiorstwo zatrudniające 50-249 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kondratowice według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)

PRZEDSIĘBIORSTWA W GMINIE	mikro-przedsiębiorstw	313
	małych przedsiębiorstw	14
	średnie przedsiębiorstwo	1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Mieszkańcy Gminy prowadzą swoje przedsiębiorstwa w ramach poszczególnych sekcji PKD (*Polska Klasyfikacja Działalności*). Wśród najpopularniejszych branż lokalnych przedsiębiorców można wskazać Sekcję G, czyli handel hurtowy i detaliczny oraz naprawę pojazdów samochodowych (78 podmiotów), Sekcję F obejmującą budownictwo, inżynierię lądową i wodną oraz specjalistyczne roboty budowlane (73 podmioty), sekcję C, czyli przetwórstwo przemysłowe (32 podmioty), a także Sekcję S i T, które obejmują gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz działalność usługową (20 podmiotów).

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych);
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa.

Dochodami Gminy mogą być również:

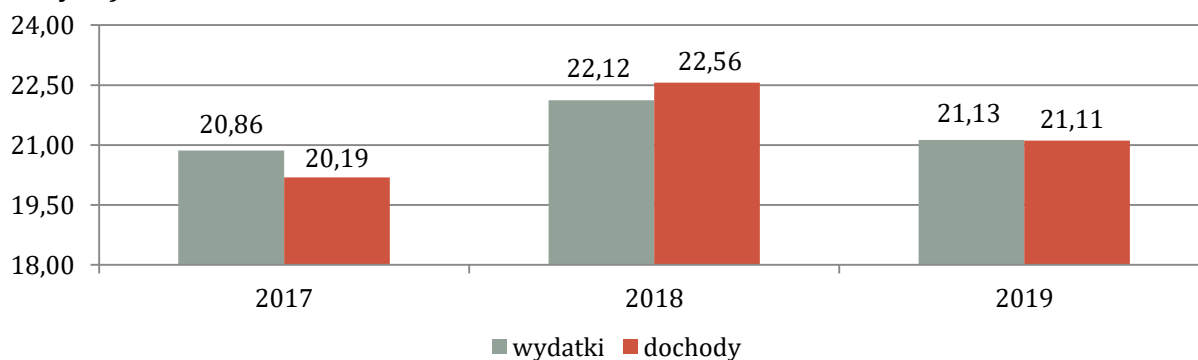
- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Na przestrzeni lat 2017-2019 wahaniami uległy zarówno dochody, jak i wydatki gminy Kondratowice. Niemniej, struktura środków Gminy wskazuje na niekorzystne zmiany, tzn. w 2019 roku wysokość wydatków Gminy przewyższała jej dochody. W 2019 roku gmina Kondratowice uzyskała dochody w wysokości 21,11 milionów złotych, a na realizację bieżących zadań przeznaczyła środki o łącznej kwocie 21,13 milionów złotych, zatem deficyt wyniósł niemal 22 tysiące złotych. Struktura dochodów Gminy w 2019 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowała się natomiast na poziomie 4 917 złotych, a wydatków – 4 923 złotych.

Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

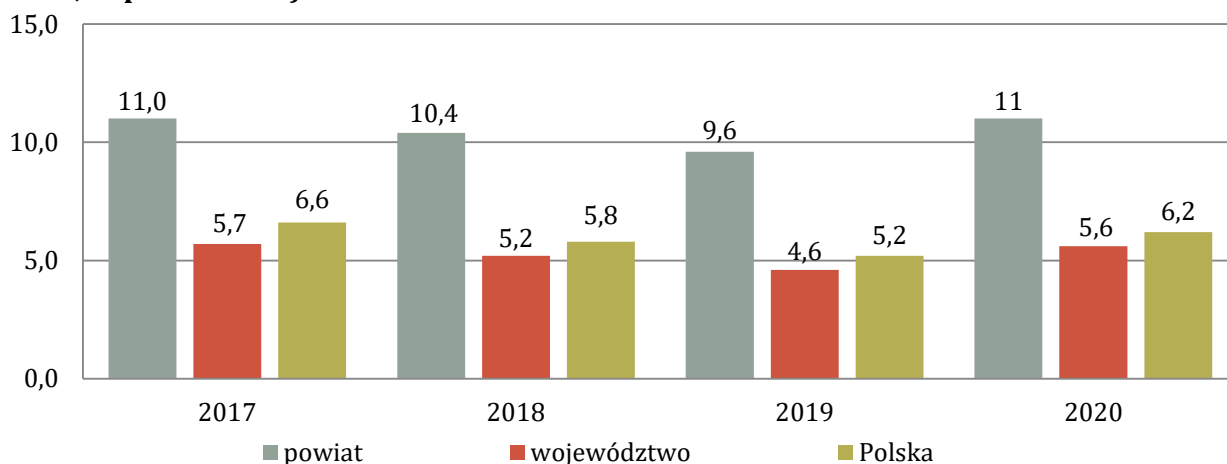
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest **stopa bezrobocia rejestrowanego**, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie strzelińskim. W 2020 roku kształtowała się ona na poziomie 11, a więc była znacząco wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie dolnośląskim (o 5,4 pp.), a także w całej Polsce (o 4,8 pp.). Zarówno w przypadku powiatu, jak i całego województwa oraz kraju zauważalna jest tożsama tendencja – do 2019 roku stopa bezrobocia zmniejszała się, natomiast w 2020 roku nastąpił znaczący wzrost tego wskaźnika. Głównym powodem tego zjawiska jest wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i konieczność wprowadzania licznych ograniczeń uniemożliwiających pewnym grupom zawodowym wykonywanie swojej pracy. Analizując kwestię stopy bezrobocia w powiecie strzelińskim na tle województwa i kraju można stwierdzić również, że lokalna sytuacja na rynku pracy jest mniej korzystna, co ma wpływ na rozwój Gminy, skalę problemów społecznych oraz możliwości wykorzystania potencjału mieszkańców w rozwiązywaniu doświadczanych przez nich trudności.

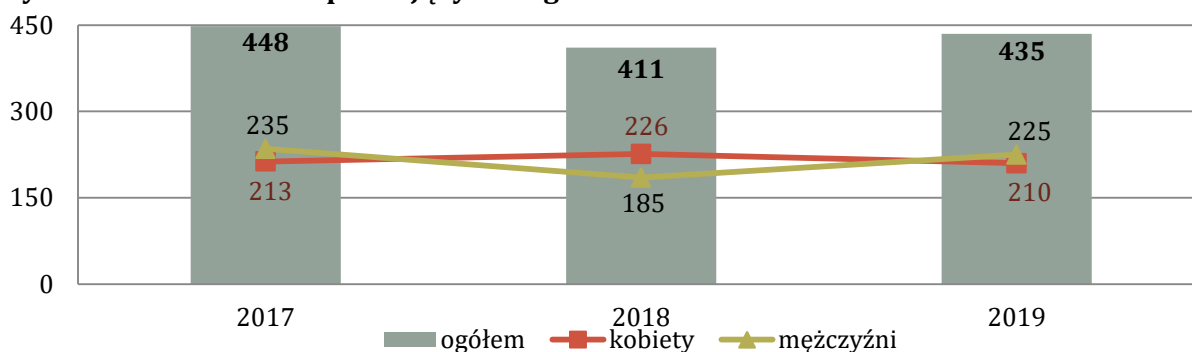
Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiecie strzelińskim na przestrzeni lat 2017-2020 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie

W świetle danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku w gminie Kondratowice na 1000 mieszkańców pracowały 102 osoby⁷, a wszystkich pracujących było wówczas 435. Pod względem płci można zauważyć, że różnica nie jest znacząca, a liczba pracujących kobiet i mężczyzn stale się waha. Mężczyźni w 2019 roku stanowili większość pracujących mieszkańców, tj. 52% (225 osób), natomiast kobiety tworzyły 48% tej grupy (210 osób). Liczba osób pracujących w przeliczeniu na 1000 osób jest w Gminie niższa niż w powiecie strzelińskim, gdzie wynosi 163 osoby oraz w województwie dolnośląskim (276 osób).

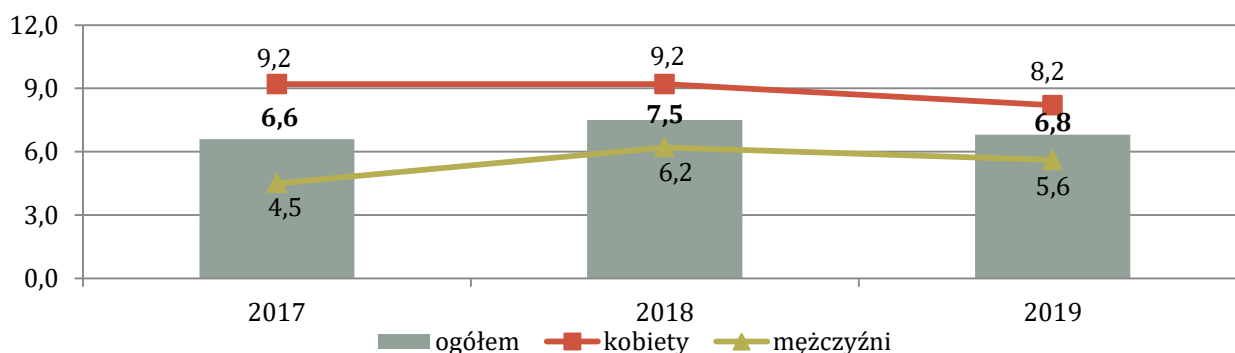
Wykres 7. Liczba osób pracujących w gminie Kondratowice w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2017-2019 wahał się, jednakże w 2019 roku był wyższy o 0,2 pp. niż w roku 2017. Znacząca różnica między odsetkiem mężczyzn i kobiet wskazuje, że lokalny rynek pracy kreuje warunki niedogodne dla kobiet. W 2019 roku udział kobiet w tej grupie wyniósł 8,2%, natomiast mężczyzn 5,6%.

Wykres 8. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2017-2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁷ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

WYCHOWANIE I EDUKACJA

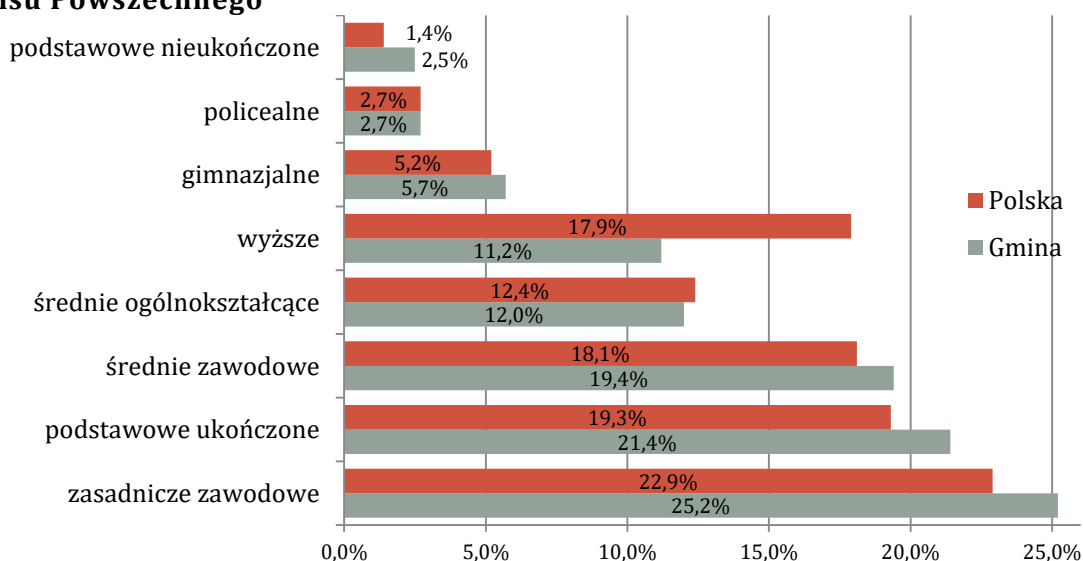
Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców gminy Kondratowice przedstawia się następująco:

- 11,2% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,7% wykształcenie policealne,
- 12% średnie ogólnokształcące,
- 19,4% średnie zawodowe,
- 25,2% zasadnicze zawodowe,
- 5,7% gimnazjalne,
- 21,4% podstawowe ukończone,
- 2,5% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Struktura wykształcenia różni się pod względem płci. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (25%), zasadnicze zawodowe (18%) i średnie zawodowe (17,8%). Wykształcenie wyższe posiada natomiast 14,2% mieszkanek Gminy. Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,6%), średnie zawodowe (21,1%) i podstawowe ukończone (18,6%). Dyplom uczelni wyższej posiada natomiast zaledwie 8,1% mężczyzn zamieszkujących Gminę.

Wykształcenie Polaków wskazuje na to, iż mieszkańcy Gminy mają niższy poziom edukacji niż w całym kraju – wykształcenie średnie i policealne posiada 33,3%, zasadnicze zawodowe – 21,5%, podstawowe ukończone i gimnazjalne – 23%, natomiast nie ukończyło nauki 1,4% Polaków.

Wykres 9. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego

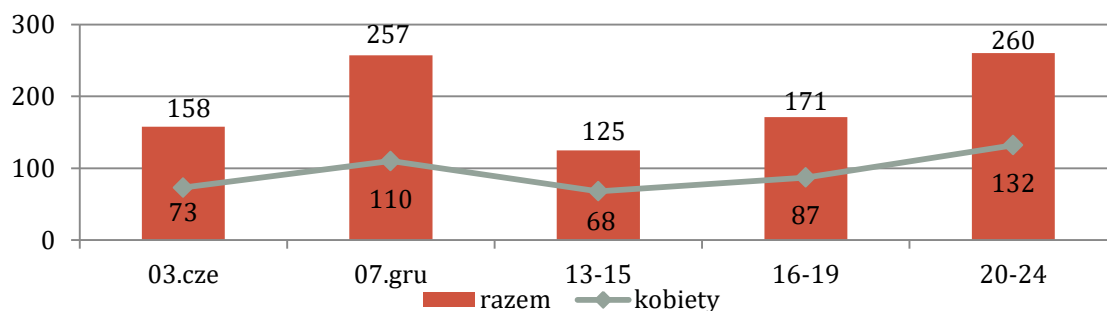

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Warto podkreślić, iż dane te nie odzwierciedlają w pełni aktualnej sytuacji w Gminie. Należy założyć, że obecnie osób z wykształceniem wyższym jest więcej – tak jak ma to miejsce w całej Polsce.

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 971 mieszkańców gminy Kondratowice. Analizując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało wówczas 20-24 lata (260 osób) oraz 7-12 lat (257 osób). Na kolejnym miejscu pod tym względem znalazły się dzieci w wieku 16-19 lat (171 osób), natomiast osób w wieku 3-6 lat było 158. Najmniejszą grupę tworzyły dzieci w wieku 13-15 lat, których w Gminie zamieszkiwało 125. Struktura płci i wieku osób w wieku potencjalnej nauki nie wskazuje na znaczące dysproporcje – dziewczynki stanowiły 48%, a chłopcy 52% wszystkich osób w tym wieku.

Wykres 10. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Dzieci w wieku szkolnym pobierają naukę w **Przedszkolu Publicznym w Kondratowicach, Szkole Podstawowej im. Bohaterów Armii Krajowej w Prusach** oraz **Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II wraz z punktem przedszkolnym „Wesołe Przedszkolaki” w Żelowicach**, których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie „Przyjazna Szkoła w Żelowicach”. Ponadto w Gminie prowadzony jest Żłobek Wesoła Górka w Górcie Sobockiej, który wspiera młodych rodziców w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.

W roku szkolnym 2018/2019 do publicznej szkoły podstawowej uczęszczało łącznie 270 uczniów, z czego 38 stanowiły osoby kończące szkołę gimnazjalną. W szkole prowadzonej przez Stowarzyszenie naukę pobierało wówczas 42 dzieci z klas I-VIII oraz 23 w wieku przedszkolnym.

Wszyscy uczniowie objęci są kompleksowym wsparciem pedagogów szkolnych, a w przypadku zaistnienia potrzeby udzielana jest im pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Uczniowie biorą również udział w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, gimnastyki korekcyjnej, rewalidacyjnych oraz logopedycznych.

Ponadto, dla dzieci i młodzieży organizowane są różne zajęcia doszkalające lub rozwijające ich zdolności, w tym koła naukowe. Uczniowie z najwyższymi wynikami z nauki mogą liczyć również na stypendia. W 2019 roku w szkole w Prusach przyznano łącznie 36 stypendiów dzieciom z wysoką średnią ocen oraz z wybitnymi osiągnięciami sportowymi.

Żłobek w Górcie Sobockiej zapewnia opiekę 16 dzieciom z terenu Gminy, których rodzice mają możliwość podjęcia pracy lub realizację innych działań w czasie, kiedy dziecko przebywa w placówce. W 2020 roku żłobek cieszył się dużym zainteresowaniem wśród opiekunów najmłodszych mieszkańców Gminy, a jak wskazują dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach, w placówce nie zabrakło dostępnych miejsc.

Jednym z zadań własnych Gminy jest zapewnienie możliwości transportowych uczniom do jednostek oświaty. Władze lokalne organizują dowóz dzieci do placówek, z których w roku szkolnym 2018/2019 skorzystało 357 uczniów, w tym 12 dzieci z niepełnosprawnościami, które dojeżdżały do szkół specjalnych.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Kondratowice to 849 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku), które liczą łącznie 1 520 mieszkań. Wśród zasobów znajdujących się w 2019 roku na terenie poszczególnych sołectw, 62 mieszkania były mieszkaniami komunalnymi będącymi w zasobie Gminy. Wśród nieruchomości znajdujących się w gminie Kondratowice, żadna z nich nie jest lokalem socjalnym.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie na przestrzeni ostatnich lat nieznacznie się zwiększyła i w 2019 roku ukształtowała się na poziomie 79,2 m². W porównaniu do powiatu strzelińskiego średnia przestrzeń przypadająca na 1 mieszkanie w Gminie jest nieznacznie mniejsza, a różnica wynosi 1,4 m².

Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w Gminie, jest niższa w stosunku do ich liczby w powiecie. W Gminie jest to 355,5 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w powiecie – 357,0. Możemy zauważyć również, że wskaźnik ten każdego roku systematycznie wzrasta. W omawianym okresie przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w Gminie i powiecie sukcesywnie malała – w 2019 roku wyniosła 2,81 dla Gminy i 2,80 dla powiatu.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba budynków mieszkalnych	836	838	849
liczba mieszkań	1 514	1 517	1 520
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	79,1	79,1	79,2
mieszkania na 1000 mieszkańców	347,0	353,0	355,5
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,88	2,83	2,81
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²) w powiecie	80,0	80,3	80,6
mieszkania na 1000 mieszkańców w powiecie	347,6	352,3	357,0
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w powiecie	2,88	2,84	2,80

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka **instalacji techniczno-sanitarnych** w gminie Kondratowice według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2019 roku przedstawia poniższa tabela. Z danych statystycznych wynika, że największa liczba mieszkań w Gminie wyposażona jest w wodociąg (95% mieszkań) oraz kanalizację (85% mieszkań). Dostęp do łazienki ma podobna liczba mieszkań w Gminie, tj. 1 268 (83% mieszkań), a do centralnego ogrzewania – 1 074 lokali (71% mieszkań).

Zaledwie 1 gospodarstwo domowe korzysta z gazu sieciowego. Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalny jest wzrost dostępności wskazanych instalacji poza gazem.

Tabela 6. Instalacje techniczno-sanitarne w gminie Kondratowice na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba mieszkań)

rodzaj instalacji	2017	2018	2019
wodociąg	1 442	1 445	1 448
kanalizacja	1 287	1 290	1 293
łazienka	1 262	1 265	1 268
centralne ogrzewanie	1 068	1 071	1 074
gaz sieciowy	1	1	1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzą przede wszystkim Gminny Ośrodek w Kondratowicach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Prusach z filią w Zarzycy.

Celem Gminnego Ośrodka Kultury jest „wzbogacenie osobowości mieszkańców, kształtowanie podstaw, umacnianie więzi międzyludzkich oraz rozwijanie kultury i wypoczynku w życiu codziennym”. Do zadań GOK w Kondratowicach należy m.in.:

- zespolowe uczestnictwo w kulturze;
- organizowanie różnych form edukacji kulturalnej;
- organizowanie indywidualnych form aktywności kulturalnej;
- organizowanie imprez kulturowych;
- prowadzenie działalności administracyjnej, instruktażowej i metodycznej do wiejskich placówek kultury (świećlic);
- organizowanie spektakli, koncertów, występów, wystaw itp.;
- organizowanie nauki języków obcych;
- organizowanie imprez rozrywkowych i turystycznych;
- wynajmowanie pomieszczeń;
- prowadzenie sekcji zainteresowań dla dzieci i dorosłych⁸.

Ośrodek jest miejscem spotkań lokalnej społeczności i rozwijania ich zainteresowań oraz pasji. W jego strukturach znajdują się również place zabaw, siłownie na wolnym powietrzu oraz 18 świećlic wiejskich, spośród których większość przystosowana jest do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami.

W GOK oraz świećlicach prowadzone są różnorodne zajęcia i warsztaty wzmacniające i pobudzające artystyczność zarówno wśród dzieci, osób dorosłych oraz seniorów, dzięki czemu każdy mieszkaniec Gminy może znaleźć interesującą dla siebie grupę i aktywność. Zajęcia obejmują wiele aspektów życia kulturalnego, w placówce dostępna jest przestrzeń do oglądania telewizji i gier towarzyskich. Ośrodek posiada liczne gry świećlicowe, szachy, stoły pingpongowe, piłkarzyki czy puzzle. Dostępność do różnorodnych gier zręcznościowych pozytywnie wpływa na zdolności manualne wśród uczestników, w tym osób starszych, a dodatkowo organizowane są ćwiczenia fitness.

⁸ Statut Gminnego Ośrodka Kultury w Kondratowicach (Uchwała Rady Gminy Kondratowice nr XLIII/277/2010 z dnia 26 lutego 2010 roku).

W ramach organizowanych zajęć prowadzone są różnorodne warsztaty, występy i pokazy, a dzieci i młodzież uczestniczą dodatkowo w licznych przeglądach, konkursach oraz wyjazdach. W 2020 roku Gminny Ośrodek Kultury samodzielnie lub we współpracy z innymi podmiotami zorganizował liczne wydarzenia kulturalne, patriotyczne oraz integracyjne dla lokalnej społeczności, m.in.:

- ferie zimowe dla dzieci połączone z licznymi zajęciami, turniejami i wyjazdami;
- finał akcji Pola Nadziei, polegającej na uwrażliwieniu mieszkańców na potrzeby osób chorych i niepełnosprawnych oraz zwiększeniu działalności wolontariackiej;
- obchody Święta Konstytucji 3 Maja oraz Narodowego Święta Niepodległości;
- wigilię dla osób samotnych;
- wydarzenia okolicznościowe (Dzień Dziecka, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, dożynki gminne, mikołajki);
- przegląd Piosenki Ludowej „Od Janka do Iwanka”.

Ponadto, w Ośrodku rozwija się działalność grup i zespołów, w tym Zespołu „Złotokłose” oraz Stowarzyszenia Seniorów „Złota Jesień”, które organizuje wyjazdy do teatru i kina, ale i pobudza lokalne życie kulturalne inicjując ciekawe projekty jak „Taniec sposobem na zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru”. W 2020 roku działalność na rzecz lokalnej społeczności istotnie przyczyniła się do zmniejszenia skali wykluczenia cyfrowego seniorów – zorganizowany projekt E-Senior 65+ umożliwił 12 osobom nabycie kompetencji i umiejętności korzystania z urządzeń elektronicznych i poruszania się w Internecie.

Upowszechnianiem kultury i wiedzy w gminie Kondratowice zajmuje się również Gminna Biblioteka Publiczna w Prusach z filią w Zarzycy. Zakres działania Biblioteki obejmuje:

- gromadzenie i opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz ludzi niepełnosprawnych,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb edukacyjnych i kulturalnych społeczeństwa,

- sprawowanie nadzoru nad filią i udzielanie jej personelowi pomocy organizacyjnej i merytorycznej,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej⁹.

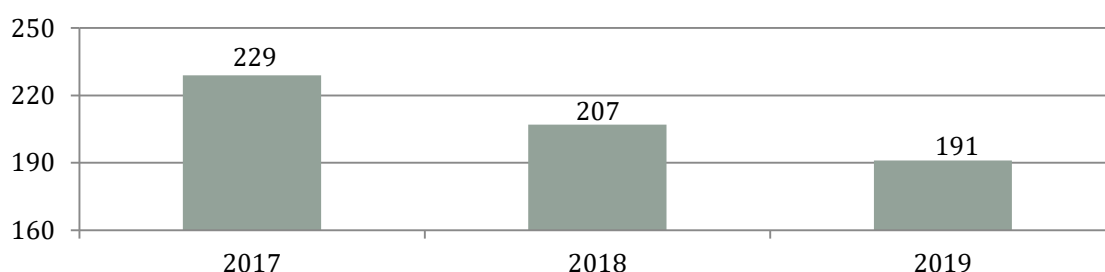
Biblioteka w Prusach służy nie tylko rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, ale zajmuje się również upowszechnianiem kultury i wiedzy wśród lokalnej społeczności, poprzez organizowanie licznych imprez i wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców, spotkań i zajęć z dziećmi, spotkań literackich, lekcji bibliotecznych dla dzieci i młodzieży, a ponadto placówka organizuje spotkania autorskie. Z myślą o najmłodszych mieszkańcach Gminy w Bibliotece odbywają się cotygodniowe spotkania polegające na wspólnym czytaniu oraz oglądaniu bajek i ekranizacji lektur szkolnych. W Bibliotece działalność prowadzi także Dyskusyjny Klub Książki.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i stanu na koniec 2019 roku, liczba osób na 1 placówkę biblioteczną w Gminie kształtowała się na poziomie 2 138 osób. Księgozbiór Gminnej Biblioteki Publicznej w Prusach w ostatnich latach zmniejszył się, a w 2019 roku liczył 28 795 woluminów. Księgozbiór na 1000 ludności wyniósł natomiast w Gminie 6 734 woluminy.

W porównaniu do danych dla całej Polski możemy zauważyć, że poziom czytelnictwa w aspekcie wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w Gminie jest większy, bowiem wynosi 20,1, natomiast w kraju 17,2 woluminy. Niemniej, jeszcze w 2017 roku utrzymywał się na poziomie 24,6, co oznacza widoczne, niekorzystne zmiany w tym zakresie.

W roku 2019 Biblioteka wraz z filią miały łącznie **191 czytelników**. Możemy zauważyć, że w stosunku do roku 2017 zainteresowanie działalnością placówek wśród mieszkańców znacząco się zmniejszyło (spadek o 17%). Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 11. Liczba czytelników GBP w Prusach wraz z filią w Zarzycy w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁹ Statut Gminnej Biblioteki Publicznej w Prusach (Uchwała Rady Gminy Kondratowice nr XLIII/276/2010 z dnia 26 lutego 2010 roku).

Gmina Kondratowice to teren bogaty w walory przyrodniczo-krajobrazowe, na którym rozwija się rolnictwo, ale także pełen zabytkowych miejsc. Na atrakcyjność rekreacyjną Gminy najistotniejszy wpływ mają:

- żółty szlak turystyczny z Niemczy do Białego Kościoła,
- pałac w Prusach,
- zespół pałacowy z folwarkiem w Kondratowicach,
- renesansowy dwór w Białobrzezi,
- pałac w Komorowicach,
- pałac w Jezierzycach Małych,
- pałac w Lipowej,
- pałac w Żelowicach.

Wizytówką gminy Kondratowice jest również architektura sakralna. Na jej obszarze znajdują się 3 zabytkowe kościoły:

- Kościół parafialny p. w. Św. Wawrzyńca,
- Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Żelowicach,
- Kościół filialny p.w. św. Andrzeja Boboli w Zarzycy.

Gmina posiada również liczne obiekty sportowo-rekreacyjne jak boiska sportowe, siłownie zewnętrzne, place zabaw, sale gimnastyczne w szkołach, czy staw zlokalizowany pomiędzy Kondratowicami a wsią Sienice.

Na terenie Gminy działalność prowadzą również 2 kluby sportowe skierowane w szczególności do dzieci i młodzieży szkolnej:

- Gminny Klub Sportowy „CZARNI” Kondratowice,
- Ludowy Klub Sportowy Ślęza Księginice Wielkie.

OPIEKA ZDROWOTNA

Nieodpłatne usługi medyczne dla mieszkańców gminy Kondratowice świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Prusach w godzinach 8.00-18.00. W placówce udzielana jest podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna (poradnia ginekologiczno-położnicza). Ponadto, ośrodek zdrowia świadczy usługi w zakresie medycyny szkolnej, a w jego strukturze funkcjonuje Niepubliczny Gabinet Stomatologiczny. Opieka medyczna świadczona jest przez grono 6 specjalistów – lekarza POZ, położną, ginekologa, pediatrę oraz 2 pielęgniarki.

W 2019 roku korzystanie z opieki zdrowotnej oferowanej przez SPZOZ w Prusach zadeklarowało 3 096 mieszkańców. Udzielono wówczas 14 220 porad POZ, 809 porad w ramach ambulatoryjnej opieki Specjalistycznej i 318 z zakresu położnictwa. Z danych GUS wynika, iż w 2019 roku w Gminie na 1 przychodnię przypadało 4 276 mieszkańców. Jest to wartość znacząco wyższa w porównaniu do liczby osób przypadających na 1 przychodnię w powiecie strzelińskim, gdzie wynosi ona 1 815. Wskazuje na mniej korzystną sytuację w Gminie w zakresie dostępu do usług medycznych. W ramach POZ w Gminie w 2019 roku udzielono 3,5 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, natomiast w powiecie przyjął on wartość 4,8.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Kondratowice w porównaniu do powiatu strzelińskiego w 2019 roku

wyszczególnienie	Powiat	Gmina
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 815	4 276
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,8	3,5

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

Na terenie Gminy nie prowadzi działalności apteka ogólnodostępna, jednakże dystrybucja preparatów bez recepty oraz podstawowych leków na receptę prowadzona jest przez Punkt Apteczny Centrum Zdrowia, który znajduje się w miejscowości Prusy.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Na obszarze Gminy działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku wykonują funkcjonariusze **Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie**. Nad bezpieczeństwem czuwa wyznaczony dzielnicowy, który prowadzi stały nadzór na obszarze rejonu V, czyli teren Gminy. Do zadań funkcjonariuszy należy również zabezpieczanie zgromadzeń, wydarzeń sportowych oraz prowadzenie działalności edukacyjno-profilaktycznej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Ochrona przeciwpożarowa w Gminie zapewniona jest dzięki **Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Strzelinie** oraz działającym w formie stowarzyszeń ochotniczym strażom pożarnym:

- Ochotniczej Straży Pożarnej w Kondratowicach,
- Ochotniczej Straży Pożarnej w Prusach.

OPS w Kondratowicach wpisana jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i zrzesza 17 strażaków ochotników natomiast OPS w Prusach – 7 osób.

W 2019 roku strażacy z Kondratowic interweniowali w przypadku 24 pożarów oraz 16 innych zdarzeń, natomiast członkowie OPS w Prusach uczestniczyli w 10 akcjach przeciwpożarowych i 17 innych wypadkach.

Tabela 8. Interwencje Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy w 2019 roku

wyszczególnienie	pożary	miejsca zagrożenia	łącznie interwencji
OSP w Kondratowicach	24	16	40
OSP w Prusach	10	17	27

Źródło: Raport o Stanie Gminy Kondratowice w roku 2019

Jednostki ratownictwa pożarowego są wspierane zarówno organizacyjnie jak i finansowo przez Urząd Gminy. W ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi jednostki OSP mają możliwość aplikowania o dodatkowe środki na zakup niezbędnych sprzętów ratowniczych, wyposażenia i utrzymania remiz strażackich, a także organizację festynów rodzinnych i wydarzeń z zakresu promocji bezpieczeństwa i krzewienia lokalnych tradycji.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku¹⁰. Rolą organizacji pozarządowych jest między innymi: budowa kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹¹. Oprócz wspomnianych, ważną rolą omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹².

Gmina Kondratowice jest miejscem, w którym rozwija się działalność klubów sportowych, tj. **Gminnego Klubu Sportowego „CZARNI” Kondratowice** oraz **Ludowego Klubu Sportowego Śłęza Księginice Wielkie**. Działają one przede wszystkim w obszarze aktywnego zagospodarowania czasu wolnego, krzewienia zdrowia i kultury fizycznej, ale i stanowią istotny element w zakresie profilaktyki uzależnień i wzmocnienia abstynencji wśród dzieci i młodzieży. W Gminie działalność prowadzi także **Stowarzyszenie Seniorów „Złota Jesień”**, które aktywnie włącza się w kreowanie lokalnego środowiska bardziej przyjaznego osobom starszym. Przy Parafii w Prusach inicjatywy na rzecz wsparcia osób w potrzebie podejmuje **Zespół Caritas**, natomiast istnieją również organizacje pozarządowe z zakresu rozwoju i integracji poszczególnych sołectw. Działalność na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w Gminie świadczy **OSP w Kondratowicach i Prusach**.

Wspieranie edukacji na terenie Gminy odbywa się przede wszystkim poprzez działalność **Stowarzyszenia „Przyjazna Szkoła w Żelowicach”**, a upowszechnianiem lokalnej kultury i krzewieniem tradycji zajmuje się **Koło Gospodyń Wiejskich w Biało-brzeziu** oraz w **Księginicach Wielkich**.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy Gminy Kondratowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego*

¹⁰ <https://poradnik.ngo.pl/>

¹¹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹² M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

i o wolontariacie na rok 2021. Priorytetowym celem programu jest: „zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowę i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą, a organizacjami”.

Priorytetowymi działaniami, które mają umożliwić Gminie osiągnięcie celu głównego wskazanego w Programie są m.in.:

- sformułowanie przejrzystych zasad współpracy między Gminą a Organizacjami,
- inicjowanie, wspieranie i podtrzymywanie dialogu między Gminą a Organizacjami,
- podniesienie skuteczności, efektywności i jakości działań podejmowanych w sferze zadań publicznych w tym:
 - zwiększenie udziału Organizacji w identyfikacji potrzeb mieszkańców i określaniu optymalnego sposobu ich zaspokajania,
 - pełniejsze włączenie się Organizacji w realizację zadań publicznych,
- integracja podmiotów realizujących zadania publiczne oraz prezentacja dorobku Organizacji i promowanie ich osiągnięć.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, instytucji oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Kluczową jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kondratowice jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach**. Według *Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach*, przyjętego Uchwałą nr XXXVIII/219/2018 Rady Gminy Kondratowice z dnia 27 czerwca 2018 roku, celem jego działalności jest:

- wspieranie osób i rodzin przeżywających trudności oraz motywowanie do uruchamiania własnych zasobów i możliwości pozwalających na rozwiązywanie trudnych sytuacji życiowych w jakich się znalazły, przy ich aktywnym współdziałaniu,
- prowadzenie pracy socjalnej wśród mieszkańców,
- przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej,
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- organizowanie działań profilaktycznych skierowanych do osób i rodzin zagrożonych dysfunkcją,
- inicjowanie w środowisku lokalnym pomocy ze strony grup, organizacji społecznych i instytucji w celu integracji, reintegracji osób i rodzin szczególnego ryzyka,
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- realizacja gminnych programów pomocy społecznej, w tym dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej,
- tworzenie systemowych form współdziałania z różnymi partnerami zaangażowanymi w rozwiązywanie określonych problemów społecznych oraz budowanie partnerstwa w przedmiotowym zakresie¹³.

¹³ Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach (Uchwała nr XXXVIII/219/2018 Rady Gminy Kondratowice dnia z dnia 27 czerwca 2018 roku).

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

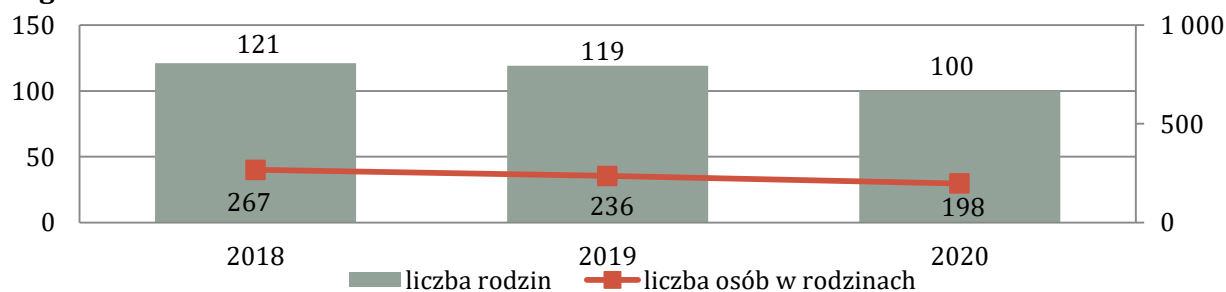
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.);
- uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r, poz. 821z późn. zm.);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 695 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 1348);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

Wydatki Gminy na realizację działań w zakresie polityki społecznej wyniosły w 2020 roku **7 939 593 zł**. W porównaniu do roku poprzedniego wzrosły o 802 118 zł, czyli o 11%. Wydatki na rzecz wsparcia rodzin stanowiły największą część wszystkich wydatków na lokalną politykę społeczną, tj. 6 497 965 zł (82%), natomiast pozostałe środki zostały skierowane na zadania w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacyjnej opieki wychowawczej oraz innych zadań w obszarze polityki społecznej.

Na koniec 2020 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kondratowicach zatrudnionych było łącznie 10 pracowników, w tym kierownik oraz 3 pracowników socjalnych. Spośród pracowników zatrudnionych w Ośrodku, 3 osoby posiadają wykształcenie wyższe. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 2 pracowników GOPS, natomiast specjalizację z organizacji pomocy społecznej kolejne 2 osoby. Od 2018 roku w GOPS w Kondratowicach zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych, dzięki czemu Ośrodek spełniał ustawowy warunek co do kadry – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Na przełomie lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kondratowice uległa zmniejszeniu. W 2020 roku wsparciem objęto 100 rodzin, które liczyły łącznie 198 członków, czyli o 21 rodzin (69 członków rodzin) mniej niż w roku 2017. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres. Należy zauważyć, że w 2020 roku w Gminie nie wystąpił wzrost rodzin korzystających z pomocy GOPS, co miało miejsce w większości gmin na terenie Polski w związku z negatywnymi konsekwencjami wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz wprowadzonych obostrzeń.

Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kondratowice w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

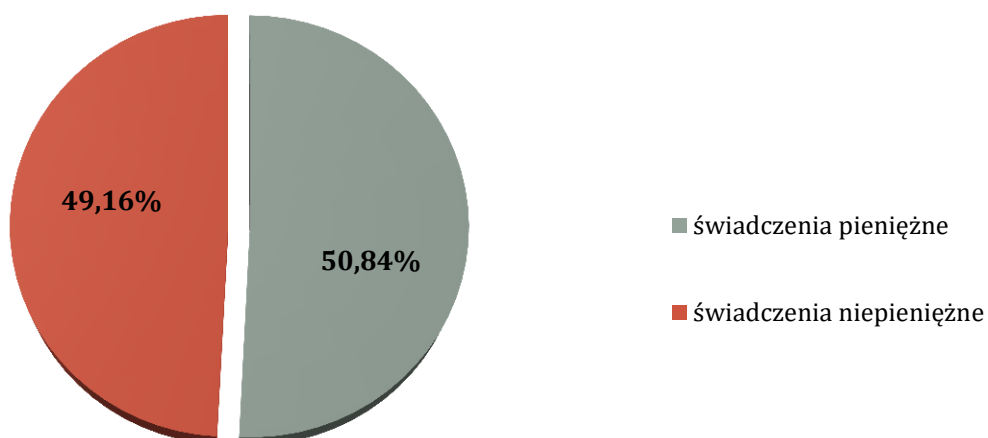
Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2020 roku podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym. W latach 2018-2020 liczba osób korzystających ze wsparcia w tej grupie zmniejszyła się o 14%, natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wzrosła trzykrotnie. W grupie osób w wieku poprodukcyjnym również zauważalny jest systematyczny wzrost zapotrzebowania na pomoc i wsparcie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Rozpatrując kwestę beneficjentów pomocy społecznej pod względem płci możemy zauważyć, że kobiety stanowią większość osób objętych wsparciem. W 2020 roku stanowiły 56%, natomiast mężczyźni 44% beneficjentów pomocy społecznej.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020

wiek	2018		2019		2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
przedprodukcyjny	2	1	3	2	6	3
produkcyjny	114	62	96	46	98	49
poprodukcyjny	17	12	18	15	19	17
łącznie	133	75	117	63	123	69

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

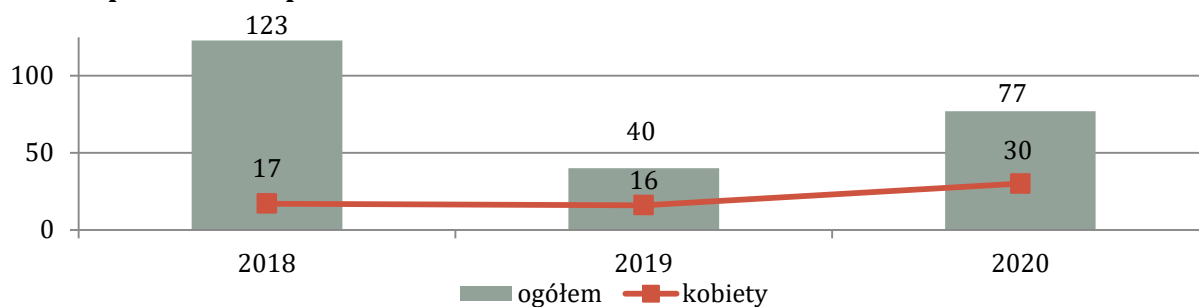
W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach przyznał 1 141 świadczeń niepieniężnych 10 osobom oraz 1 180 świadczeń pieniężnych 115 mieszkańcom Gminy. Wsparcie finansowe stanowiło 50,84% wszystkich przyznanych świadczeń, natomiast niepieniężne – 49,16%.

Wykres 13. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) zarejestrowane były w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy.

Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie na przestrzeni ostatnich lat wahała się. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku zmniejszyła się o 46 mieszkańców (**37%**), a w stosunku do roku poprzedniego wzrosła niemal dwukrotnie. Różnica w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w omawianym okresie wskazuje, że problem ten dotyczy w szczególności mężczyzn. W 2018 roku stanowili oni 86% beneficjentów, natomiast w 2020 roku ich udział zmniejszył się, niemniej wyniósł 61% wszystkich osób długotrwale pobierających świadczenia.

Wykres 14. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2018-2020 w podziale na płeć

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku głównym powodem udzielenia wsparcia z pomocy społecznej w gminie Kondratowice było ubóstwo, z powodu którego pomoc otrzymały 84 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się bezrobocie, z którym zмага się 57 rodzin, a na trzecim niepełnosprawność, którą dotkniętych jest 51 rodzin. Częstym powodem korzystania ze wsparcia GOPS w Kondratowicach jest również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 22 rodziny. Długotrwała lub ciężka choroba była w omawianym roku powodem wsparcia 18 rodzin, natomiast potrzeba ochrony macierzyństwa – 10. W 2020 roku rodziny zamieszkujące Gminę dotknięte były również problemami jak alkoholizm (4 rodziny), przemoc w rodzinie (3 rodziny), trudnościami po opuszczeniu zakładu karnego (2 rodziny), a także sieroctwem i sytuacjami kryzysowymi.

Tabela 10. Powody udzielania pomocy i wsparcia w 2020 roku – liczba rodzin

l.p.	powód udzielenia świadczeń	rodziny
1	ubóstwo	84
2	bezrobocie	57
3	niepełnosprawność	51
4	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	22
5	długotrwała lub ciężka choroba	18
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	10
7	alkoholizm	4
8	przemoc w rodzinie	3
9	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2
10	sieroctwo	1
11	sytuacja kryzysowa	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych w latach 2018-2020. W 2018 roku przeprowadzono je ze 138 osobami, w 2019 roku ze 119, natomiast w 2020 roku ze 121, co oznacza spadek o 12% w tym okresie, natomiast liczba rodzin w tym czasie zmniejszyła się o 21. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w 2020 roku w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyła się, co mogło być jedną z konsekwencji koronawirusa SARS-CoV-2 i pogorszeniem się sytuacji rodzin zamieszkujących gminę Kondratowice.

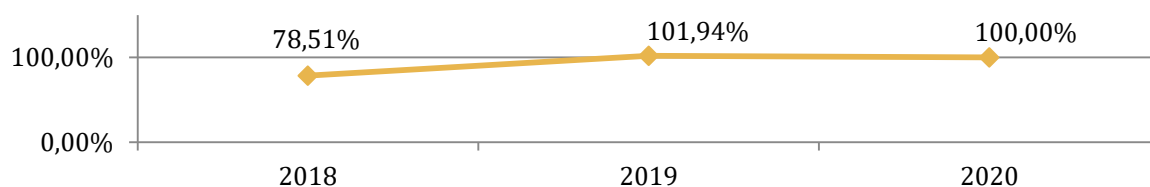
Tabela 11. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób ogółem	138	119	121
liczba rodzin	121	103	100
liczba osób w rodzinach	267	204	198

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Wskaźnik pracy socjalnej oznacza stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%. W 2018 roku wsparciem objęto 95 rodzin, natomiast świadczenia przyznano 121, przez co wskaźnik przyjął wartość 78,51%. W kolejnych latach nastąpił jego wzrost, a w 2020 roku pracą objęto wszystkie rodziny, które korzystały ze świadczeń z pomocy społecznej.

Wykres 15. Wskaźnik pracy socjalnej w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach jest miejscem, gdzie udzielane jest kompleksowe i różnorodne wsparcie – zarówno finansowe jak i niematerialne, polegające na specjalistycznej pomocy dla wszystkich mieszkańców przeżywających trudności życiowe. W Ośrodku udzielana jest pomoc poprzez konsultacje i poradnictwo. Niemniej, nie jest prowadzony Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz doświadczających przemocy.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Kondratowice:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach,
- Urząd Gminy w Kondratowicach,
- Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Przedszkole Publiczne w Kondratowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Armii Krajowej w Prusach,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II wraz z punktem przedszkolnym „Wesołe Przedszkolaki” w Żelowicach,
- Żłobek Wesoła Górka,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Prusach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Prusach z filią w Zarzycy,
- Gminny Ośrodek Kultury w Kondratowicach,
- 18 świetlic (w tym 1 przyszkolna i 16 wiejskich),
- Klub Seniora przy GOK,
- Parafialny Zespół Caritas w Prusach,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

WSPIERANIE RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb i umożliwiający życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

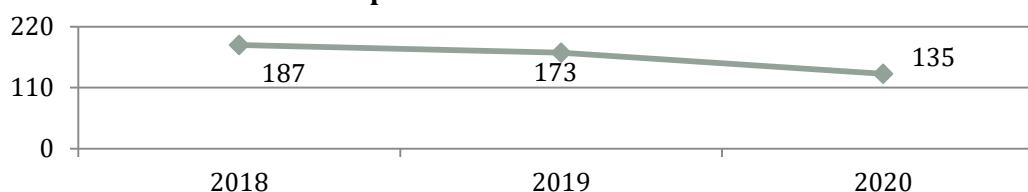
W 2020 roku przyznano łącznie 91 świadczeń rodzinom posiadającym dzieci, z czego 61 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, a 15 rodzinom wychowującym jedno dziecko. Świadczenia zostały przyznane także rodzinom posiadającym większą liczbę dzieci (15). Można zauważyć, że w 2020 roku wśród rodzin, które korzystały ze wsparcia najczęstszą formą były świadczenia pieniężne, które stanowiły 76%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Typy rodzin, którym udzielono świadczeń w 2020 roku

typ rodziny	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	świadczenia ogółem
jedno dziecko	0	15	15
dwoje dzieci	22	39	61
troje dzieci	0	9	9
czworo i więcej dzieci	0	6	6

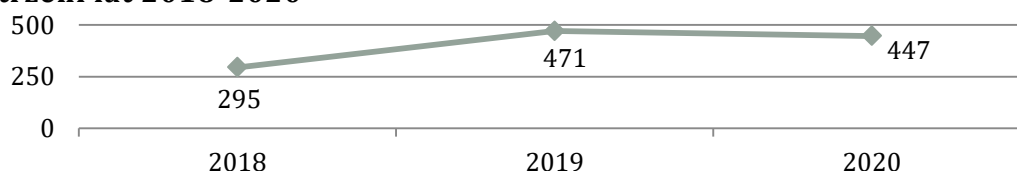
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. Co roku liczba rodzin, które korzystają z takiej formy wsparcia systematycznie się zmniejsza. W 2018 roku było ich 187, w roku 2019 – 173, natomiast w 2020 roku zmniejszyła się do 135 rodzin. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka zmniejszyła się o 52, czyli o 28%.

Wykres 16. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku ze **świadczenia wychowawczego 500+** skorzystało łącznie 751 dzieci z 447 rodzin, w 2019 roku – 471 rodzin, natomiast w 2018 roku – 295 rodzin. W 2020 roku liczba rodzin, pobierających to świadczenie zwiększyła się o 52% w stosunku do roku 2018. Realizacja zadania jakim jest świadczenie 500+ wyniosła w 2020 roku 4 240 584 zł, natomiast w 2018 roku – 2 917 779 zł.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Zgodnie z rozporządzeniem rady ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” Urząd Gminy w Kondratowicach otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku.

Nowym zadaniem było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry Start”, które przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W 2018 roku z tej formy pomocy GOPS skorzystało 478 dzieci, którym przyznane zostały świadczenia na kwotę 143 400,00 złotych. W kolejnym roku liczba uczniów nieznacznie się zwiększyła – było ich 496, a koszt realizacji zadania wyniósł 148 500,00 złotych, natomiast w 2020 roku ze świadczenia skorzystało 481 dzieci z 327 rodzin, a na jego realizację przeznaczono 144 300 zł.

Rodziny zamieszkujące gminę Kondratowice mogą również skorzystać z ogólnopolskiej **Karty Dużej Rodziny**. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta dużej rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

W 2018 roku do programu włączono 4 rodziny, którym wydano 20 Kart, w 2019 roku rodzinom przekazano łącznie 117 Kart, w tym 91 tradycyjnych i 26 elektronicznych, natomiast w 2020 roku w posiadaniu KDR było kolejnych 11 rodzin, którym wydano 22 karty.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z **funduszu alimentacyjnego**. W ostatnich latach liczba osób korzystających z tego świadczenia zwiększyła się, a w 2020 roku w porównaniu do 2018 roku wzrost wyniósł 14%. W 2020 roku wsparciem z pomocy społecznej w ramach świadczenia alimentacyjnego objęto 50 członków 33 rodzin i przyznano im wsparcie finansowe w wysokości 202 818,69 zł.

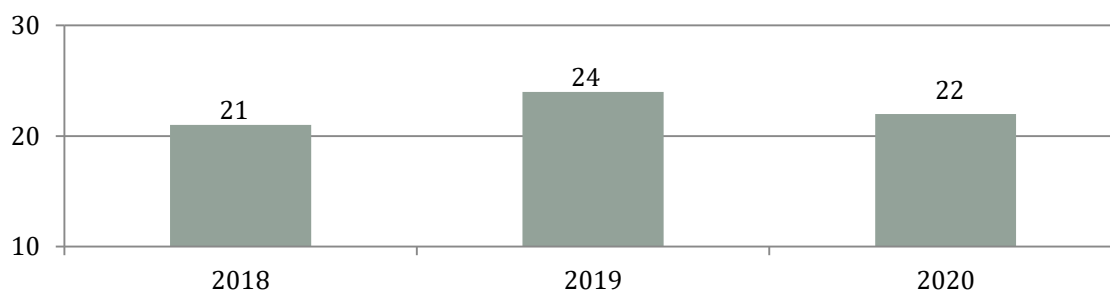
Tabela 13. Wsparcie w ramach świadczenia alimentacyjnego w Gminie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	44	47	50
liczba rodzin	29	31	33
kwota świadczeń	199 620	220 380	202 819

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W latach 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została **pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** wahała się. W 2018 roku wsparciem objęto 21 rodzin, w 2019 roku o 3 rodziny więcej, tj. 24, natomiast w 2020 roku nastąpił niewielki spadek liczby rodzin, które skorzystały z pomocy i wsparcia z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wówczas pomocy udzielono 22 rodzinom zamieszkującym Gminę.

Wykres 18. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020

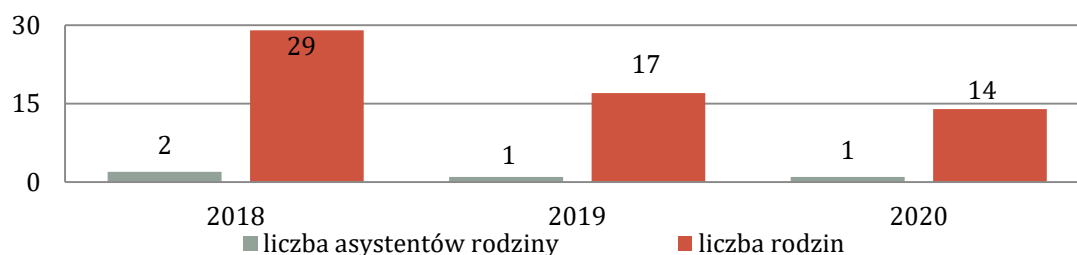

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach jest realizatorem zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka z naturalnego środowiska. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa ogólnego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W gminie Kondratowice wsparcie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych świadczone jest przez **1 asystenta rodziny** zatrudnionego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat asystent pracował z podobną liczbą rodzin i podejmował działania zmierzające do poprawy ich zdolności społecznych. W 2020 roku rodzin objętych wsparciem było 14, w roku poprzednim 17, natomiast w 2018 roku pomoc dla 29 rodzin świadczyło 2 asystentów.

Wykres 19. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Do 2020 roku w gminie Kondratowice funkcjonowała rodzina wspierająca, czyli taka, której celem jest pomoc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego). Niemniej, w 2020 roku żadna z lokalnych rodzin nie pełniła takiej funkcji.

W 2020 roku, podobnie jak w latach poprzednich, Gmina współfinansowała pobyt 4 dzieci w rodzinach zastępczych oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 3 dzieci w rodzinach zastępczych i jednego w pieczy instytucjonalnej na łączną kwotę 28 078,87 zł, natomiast w roku poprzednim w wysokości znacznie wyższej, tj. 50 184,00 zł.

Tabela 14. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej i odpłatność Gminy za ich pobyt dziecka w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba dzieci	4	4	4
kwota	62 826	50 184	28 079

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Działalność w zakresie wsparcia rodzin we wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich w Gminie prowadzona jest również poprzez działalność licznych placówek organizujących czas wolny dla dzieci i młodzieży, tj. świetlic, zarówno przyszkolnej, jak i 17 świetlic wiejskich na terenie sołectw. Są one miejscem spotkań lokalnej społeczności.

WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

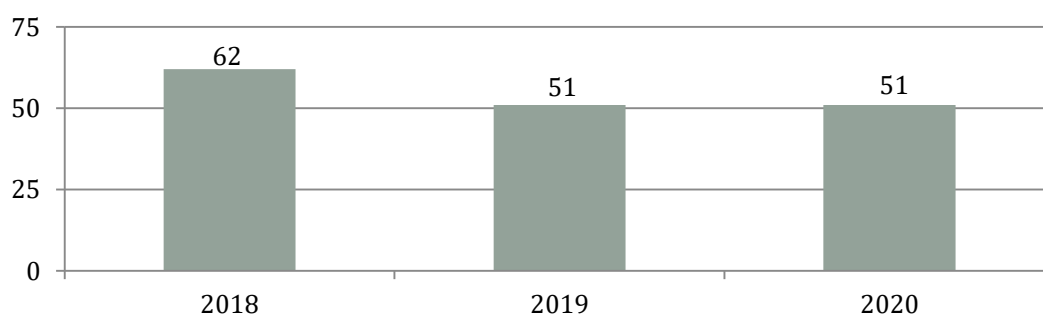
Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

Instytucją na terenie gminy Kondratowice, która działa w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast również pozostałe jednostki organizacyjne Gminy mają znaczący wpływ na wsparcie i integrację osób z niepełnosprawnościami w lokalnej społeczności.

W 2020 roku podobnie jak w roku wcześniejszym z powodu niepełnosprawności ze wsparcia Ośrodka skorzystało 51 rodzin, co oznacza, że z pomocy z tego powodu skorzystało aż 51% wszystkich rodzin objętych wsparciem GOPS. Skala niepełnosprawności w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020 zmniejszyła się o 18%, a w tym okresie pozostawała drugim bądź trzecim głównym powodem udzielenia pomocy i wsparcia mieszkańcom Gminy.

Wykres 20. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Poniższa tabela przedstawia dane w zakresie zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych dla niepełnosprawnego dziecka. W 2018 roku przyznano 391 świadczeń na łączną kwotę 61 736,00 zł, natomiast w roku kolejnym nastąpił znaczny spadek liczby przyznanych zasiłków, który ukształtował się na poziomie 313 świadczeń na kwotę 59 169,00 zł. W 2020 roku liczba przyznanych świadczeń zwiększyła się do 354 na kwotę 76 407,00 zł. W tym okresie spadek liczby świadczeń wyniósł 10%.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	391	313	354
kwota świadczeń (zł)	61 736	59 169	76 407

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W ciągu ostatnich trzech lat liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności systematycznie zmniejszała się. W 2018 roku przyznano 723 świadczenia, w 2019 roku – 669, natomiast w 2020 roku – 657. W tym okresie nastąpił spadek o 9%, a jednocześnie wzrost kosztów tych zasiłków o 25%.

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	723	669	657
kwota świadczeń (zł)	113 857	126 770	141 775

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Mieszkańcy Gminy powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują również zasiłki z tytułu powstania niepełnosprawności przed 21 rokiem życia. W 2020 roku przyznano 565 takich świadczeń na łączną kwotę 121 950,00 zł. W latach 2018-2020 liczba przyznanych zasiłków wahała się, jednakże zauważalny jest wzrost zapotrzebowania mieszkańców na taką formę wsparcia.

Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	558	556	565
kwota świadczeń (zł)	88 356	105 491	121 950

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych w ich środowisku lokalnym prowadzi na terenie Gminy opiekunka domowa dla osób starszych i niepełnosprawnych zatrudniona w strukturach GOPS w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. W 2020 roku pomoc została udzielona 17 mieszkańcom Gminy, którzy nie byli w stanie w pełni sprostać czynnościom w zakresie codziennego funkcjonowania.

Gmina realizuje zadania oświatowe w obszarze zapewnienia dostępności do edukacji dla uczniów z niepełnosprawnościami, dla których organizowany i finansowany jest dowóz do szkół specjalnych. Z usługi dowozu w 2020 roku skorzystało łącznie 12 osób.

Na obszarze powiatu strzelińskiego nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, przez co osoby z niepełnosprawnościami wymagające stałej, całodobowej opieki nie mają możliwości pozostania w swoim lokalnym środowisku. Niemniej, DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie znajduje się w gminie Bardo w powiecie ząbkowickim, a liczne placówki zarówno dla dzieci, jak i osób dorosłych zlokalizowane są na terenie powiatu wrocławskiego i miasta Wrocławia.

Szczególny wpływ na funkcjonowanie i integrację osób z niepełnosprawnościami w regionie ma **Stowarzyszenie Świętego Celestyna** mające swoją siedzibę w Mikoszowie (gmina Strzelin). Przedmiotem działalności tej organizacji jest wieloaspektowe wsparcie osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które realizuje między innymi poprzez prowadzenie Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego i specjalnych placówek oświatowych.

Mieszkańcy gminy Kondratowice posiadający orzeczenie o niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii mogą ubiegać się o skierowanie do uczestnictwa w zajęciach realizowanych w **Warsztacie Terapii Zajęciowej** Stowarzyszenia Świętego Celestyna w Mikoszowie w celu wzmocnienia swoich umiejętności i zdobycia nowych kompetencji społeczno-zawodowych. WTZ jest placówką dziennego pobytu skierowaną do 30 osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących powiat strzeliński, oławski, ząbkowicki oraz wrocławski. W ramach działalności Warsztatu uczestnicy zajęć mają możliwość uzyskania wszechstronnej rehabilitacji, poprawy zaradności i sprawności psychofizycznej, przygotowania się do podjęcia pracy i wzmocnienia swojej samodzielności. Terapia odbywa się według Indywidualnego Programu Terapii, a warsztaty prowadzone są w ogrodzie oraz w 4 grupach terapeutycznych, tj. pracowni gospodarstwa domowego, komputerowej, rękodzieła oraz plastycznej z elementami tkactwa i szycia. Od 2005 roku Stowarzyszenie umożliwia uczestnikom warsztatów dalszy rozwój w ramach **Zakładu Aktywności Zawodowej „Celestyn”**.

ZDROWIE PSYCHICZNE

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia ról społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, emerytura) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁴.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę, należy organizacja i świadczenie mieszkańcom **usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym lub przebywającym w rodzinach z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione, oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na przestrzeni ostatnich lat żaden z mieszkańców nie wskazywał na potrzebę wsparcia taką formą działania, przez co GOPS nie realizował powyższego zadania.

Na terenie Gminy nie funkcjonują specjalistyczne ośrodki całodobowej opieki skierowane do osób z zaburzeniami psychicznymi, jednakże osoby wymagające stałej opieki i wsparcia w codziennych czynnościach kierowane są do placówek zlokalizowanych w sąsiednich powiatach, np. do DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych w Ząbkowicach Śląskich.

¹⁴ www.psychiatriapolska.pl

Ponadto, kompleksowe działania wspierające osoby z zaburzeniami psychicznymi realizowane są przez działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie, które jest podmiotem prowadzącym **Powiatowy Ośrodek Wsparcia Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie**. Placówka prowadzi działalność od 2007 roku i zapewnia wsparcie 36 mieszkańcom powiatu. ŚDS w Strzelinie jest placówką typu AB, czyli przeznaczona dla osób przewlekle psychicznie chorych (typ A) oraz niepełnosprawnych intelektualnie (typ B).

Placówka oferuje szerokie spektrum usług i terapii, dzięki czemu możliwe jest objęcie uczestników zajęć najlepszą dla nich terapią. W Domu realizowane są zajęcia:

- hortikuloterapii, czyli prac ogrodowych;
- komputerowe;
- edukacyjne z zakresu czytania, pisania i liczenia;
- arteterapii, czyli twórczego spędzania czasu przy jednoczesnym wzmacnianiu zdolności manualnych;
- ergoterapii, czyli terapii wykorzystującej różne rodzaje pracy i rekreacji jako środków terapeutycznych;
- ruchowe, wzmacniające ogólne możliwości organizmu i aktywny styl życia uczestników;
- kulinarne, umożliwiające uczestnikom radzenie sobie z codziennymi obowiązkami jak przyrządzenie posiłku.

Ponadto, w ŚDS w Strzelinie organizowane są treningi, np. budżetowy (gospodarowanie środkami finansowymi), umiejętności praktycznych (obsługa podstawowego sprzętu domowego), pozytywnego myślenia, umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, spędzania czasu wolnego, a także nauki higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny.

Wszystkie osoby objęte są specjalistycznym wsparciem psychologicznym w ramach poradnictwa indywidualnego oraz grupy wsparcia, a także tworzona jest dla nich bezpieczna przestrzeń umożliwiająca rozrywkę i aktywne spędzanie czasu.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują uniwersalnego sposobu rozwiązywania tej kwestii. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec zwiększeniu się skali tego negatywnego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze z nich dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁵. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest na około 2-3 mln osób, a dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób, natomiast dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to około 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez **Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kondratowicach** wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr XXII/141/2020 Rady Gminy w Kondratowicach z dnia 26 sierpnia 2020 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok dla Gminy Kondratowice*. Głównym celem Programu jest **ograniczenie społecznych i zdrowotnych skutków wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych przez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy oraz zapobieganiu nowym problemom alkoholowym**.

Cel główny zostanie zrealizowany poprzez wieloaspektową działalność pracowników GOPS, członków GKRPA oraz innych osób i instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów uzależnień w ramach 3 celów szczegółowych:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu.
2. Zmniejszenie społecznych i zdrowotnych skutków wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

¹⁵ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

3. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.

Wskazany powyżej cel główny oraz cele operacyjne zostaną osiągnięte poprzez:

- utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie oraz udzielanie mieszkańcom Gminy pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej,
- udzielanie pomocy osobom uzależnionym, zagrożonym uzależnieniem od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz w rodzinach, w których występuje przemoc,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów społecznych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia i zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie szkół i instytucji w kreowaniu właściwych wzorców¹⁶.

Miejsca, osoby i podmioty prowadzące działalność na terenie Gminy, które świadczą mieszkańcom profesjonalną pomoc w przypadku problemów alkoholowych i uzależnień od substancji psychoaktywnych:

Pomoc w przypadku uzależnień

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie

SPZOZ w Prusach

Szkoła Podstawowa w Prusach

Parafialny Zespół Caritas w Prusach

¹⁶ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok dla Gminy Kondratowice (uchwała Nr XXII/141/2020 Rady Gminy w Kondratowicach dnia 26 sierpnia 2020 roku).

Diagnoza Problemów Społecznych

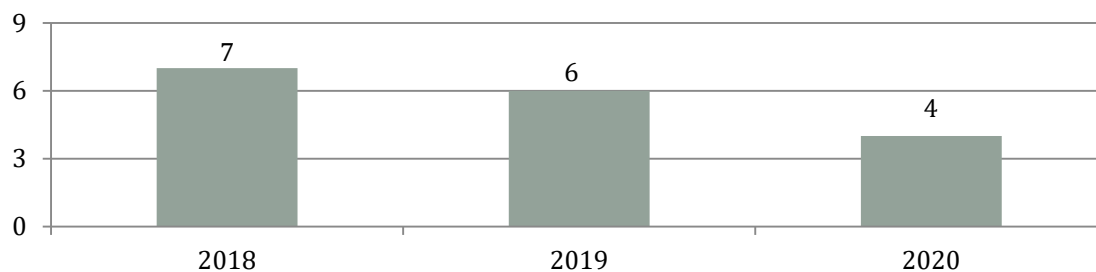
W 2018 roku wśród uczniów uczęszczających do szkół znajdujących się na terenie gminy Kondratowice zostało przeprowadzone badanie diagnozujące w ramach Ogólnopolskiej Diagnozy Społecznej Uczniów 2018 „Lustro”, która zrealizowana była w miastach i gminach biorących udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018”. Diagnoza uwzględniała kwestie nawyków żywieniowych, problem sięgania po napoje alkoholowe, narkotyki, papierosy i napoje energetyczne, a także zjawisko przemocy i agresji rówieśniczej. W badaniu wzięło udział 60 dzieci z klas V-VI (22 dziewczynki i 38 chłopców) oraz 51 dzieci z klas VII-VIII (26 dziewczynek i 25 chłopców).

Do najważniejszych wniosków w zakresie uzależnień należy:

- Z odpowiedzi uczniów klas V-VI wynika, iż w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, większość z respondentów nie była świadkami palenia papierosów, picia alkoholu, ani zażywania dopalaczy i narkotyków przez swoich rówieśników. Niemniej, takie sytuacje zdarzały się mniej więcej raz w miesiącu oraz częściej. Stosunkowo często dochodziło do sytuacji, gdy dzieci widziały swoich rówieśników palących papierosy (10% raz w miesiącu, 7% kilka razy w miesiącu, 2% kilka razy w tygodniu, a 3% codziennie).
- W przypadku starszych uczniów sytuacja jest bardziej niepokojąca. Dzieci codziennie zauważają swoich rówieśników podejmujących zachowania ryzykowne. Do regularnego widywania innych uczniów wykazujących naganne postawy w kwestii palenia marihuany przyznało się 6% ankietowanych, 20% stwierdziło, że ich koledzy palą papierosy. 4% zauważa problem codziennego sięgania po dopalacze, a niemal 10% po alkohol. Do takich zachowań dochodzi także z mniejszą częstotliwością, co świadczy, że problem jest powszechny wśród znacznej części młodych mieszkańców Gminy.
- Uczniowie w badaniu diagnozującym zostali zapytani również o własne doświadczenia z substancjami psychoaktywnymi. Młodszy uczniowie zaprzeczyli, aby mieli kontakt z większością używek – do picia alkoholu (szampana) przyznało się 15% badanych, a do palenia papierosów 2%, przy czym wskazali, że miało to miejsce raz w miesiącu.
- Dzieci z klas VII-VIII częściej i liczniej wskazali na podejmowanie przez siebie zachowań ryzykownych – 30% pije alkohol i pali papierosy, 8% pali marihuanę, a 2% zażywa dopalacze. Zazwyczaj uczniowie sięgają po używki raz w miesiącu i rzadziej, jednak zdarzają się przypadki codziennego picia alkoholu (4%), palenia papierosów i marihuany (2%).

Problem uzależnienia od alkoholu jest jedną z przesłanek udzielenia pomocy i wsparcia z pomocy społecznej. W 2018 roku GOPS w Kondratowicach przyznał świadczenia 7 rodzinom zmagającym się z alkoholizmem, w roku kolejnym 6 rodzinom, natomiast w 2020 roku ich liczba zmniejszyła się do 4, co wskazuje na pozytywne zmiany w obszarze problemu uzależnień wśród rodzin zamieszkujących Gminę w ostatnich latach. Zarówno w 2020 roku, jak w latach poprzednich, **żadna z rodzin z gminy Kondratowice nie skorzystała z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od narkotyków**, co pozytywnie świadczy o wysokiej świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń wynikających z uzależnień od substancji psychoaktywnych.

Wykres 21. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019, 2020 rok

Kluczową rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom pełnią działania podejmowane przez członków **Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kondratowicach** w ramach przysługujących im uprawnień. Komisja w 2020 roku liczyła 6 członków i podjęła szereg czynności wobec osób uzależnionych i członków ich rodzin, w celu wyeliminowania ich problemu alkoholowego.

W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku drastycznie zwiększyła się liczba zdiagnozowanych przypadków uzależnienia, tj. o 480% i wyniosła wówczas 29 osób uzależnionych od alkoholu. Członkowie Komisji korzystając ze swoich uprawnień podjęli czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu leczenia od uzależnienia w placówce wobec wszystkich osób, u których rozpoznany został problem alkoholowy. Na przestrzeni ostatnich lat nie zaistniała jednak potrzeba wystąpienia z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec żadnego mieszkańca Gminy.

Ze sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 wynika, że osoby uzależnione dopuszczają się zachowań przemocowych wobec członków swoich rodzin, co jest podstawą do podejmowania dalszych kroków jak np. uruchomienia procedury „Niebieskie Karty”. Z tego powodu członkowie Komisji kontaktują się z osobami stosującymi przemoc na skutek nadużywania alkoholu, a także z członkami ich rodzin.

Tabela 18. Działania Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kondratowicach w roku 2018 i 2020

wyszczególnienie	2018	zmiana	2020
Liczba członków GKRPA	6	brak	6
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	5	+480%	29
Liczba członków rodzin osób uzależnionych	20	+140%	48
Liczba osób, wobec których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu leczenia od uzależnienia w placówce	5	+480%	29
Ilość osób wobec których Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	brak	0
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji	3	brak	3
Liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przemocy	3	brak	3
Liczba osób doznających przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji	3	brak	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018 i 2020 rok

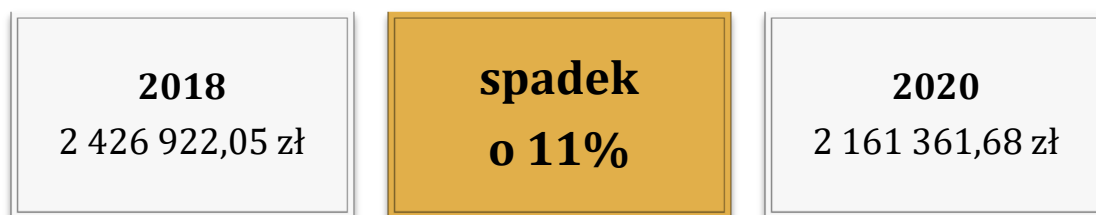
Zasoby instytucjonalne gminy Kondratowice w zakresie wsparcia mieszkańców zmagających się z problemem uzależnienia są ograniczone. Brak Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i/lub przemocy w rodzinie uniemożliwia mieszkańcom skorzystanie z profesjonalnej pomocy i wsparcia w trudnej sytuacji życiowej. Bez wątplenia obecność instruktora terapii uzależnień, psychologa, czy też specjalisty psychoterapii w środowisku lokalnym wpłynęłaby na osoby uzależnione oraz stosujące lub doznające przemocy do skorzystania ze specjalistycznego wsparcia i przezwyciężenia ich trudnej sytuacji życiowej.

Ponadto, na terenie gminy Kondratowice nie odbywają się spotkania samopomocowych grup wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej, np. dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych, ani dorosłych dzieci alkoholików. Osoby chcące skorzystać z takiej formy wsparcia muszą dołączyć do grup działających w innych gminach w powiecie.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W 2020 roku **wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy** wyniosła łącznie 2 161 361,68 zł, z czego największą część tej wartości stanowiły napoje powyżej 18% – 1 113 926,09 zł. Sprzedaż napojów o stężeniu alkoholu poniżej 4,5% wyniosła niewiele mniej, bo 971 434,15 zł, natomiast od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) 76 001,44 zł. W 2020 roku nastąpił zauważalny spadek wartości sprzedanego alkoholu. W tym okresie jego wartość zmniejszyła się o 11%.

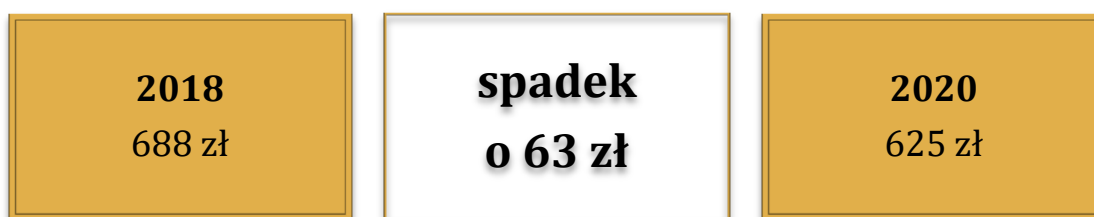
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu w roku 2018 i 2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018 i 2020 rok

W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku **wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca** Gminy zmniejszyła się o 63 zł, czyli 9%. W 2020 roku gminę Kondratowice zamieszkiwało 3 459 osób powyżej 18 roku życia, a wartość alkoholu na 1 osobę wyniosła 625 zł. Poniżej zaprezentowane zostały dane w tym zakresie w latach 2018 i 2020.

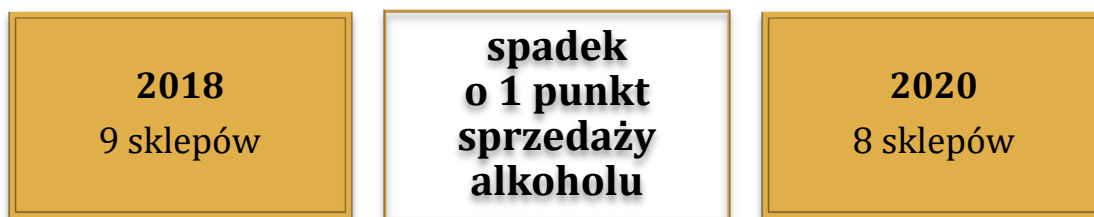
Rysunek 4. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca Gminy w roku 2018 i 2020 (w złotych)

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018 i 2020 rok

W 2020 roku sprzedaż napojów zawierających alkohol w gminie Kondratowice odbywała się w ramach działalności 8 punktów przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, czyli sklepów. W porównaniu do roku 2018 liczba miejsc, w których mieszkańcy Gminy mogą zaopatrzyć się w alkohol zmniejszyła się o 1 sklep.

Rysunek 5. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kondratowice w roku 2018 i 2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018 i 2020 rok

Jednym z kluczowych zadań Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest prowadzenie działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, a także szkolenie i kontrolowanie sprzedawców w punktach sprzedaży alkoholu. Członkowie GKRPA co roku podejmują liczne działania i wdrażają programy profilaktyczne w szkołach w celu przeciwdziałania problemom uzależnień wśród uczniów oraz opóźnienia wieku ich inicjacji alkoholowej/nikotynowej.

Mimo, że w 2020 roku w Gminie nie były prowadzone programy profilaktyczne rekomendowane przez PARPA, działalność edukacyjna uwzględniła programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 70 uczniów, 11 nauczycieli oraz 30 rodziców, a także programy z obszaru profilaktyki wskazującej, które skierowano do 19 uczniów i 3 nauczycieli.

Dodatkowo, dla dzieci organizowane były różne przedsięwzięcia o charakterze jednorazowym, m.in. prelekcje i pogadanki, konkursy oraz pozalekcyjne zajęcia sportowe. Wśród innych działań zrealizowanych w 2020 roku było podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów alkoholowym, w związku z czym 2 nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach w obszarze profilaktyki problemowej, a dla 5 sprzedawców napojów alkoholowych zrealizowano szkolenie z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające je na szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kondratowice zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**.

W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie,
- placówek opieki zdrowotnej,
- placówek oświaty,
- organizacji pozarządowych,
- a także kuratorzy.

Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz specjalistów działających w tej dziedzinie, m.in. w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Poniżej wskazano miejsca i instytucje, w których mieszkańcy gminy Kondratowice mają możliwość uzyskania profesjonalnej pomocy i wsparcia w przypadku doświadczania lub stosowania przemocy w rodzinie.

**Pomoc
w przypadku
problemu
przemocy**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie

SPZOZ w Prusach

Szkoła Podstawowa w Prusach

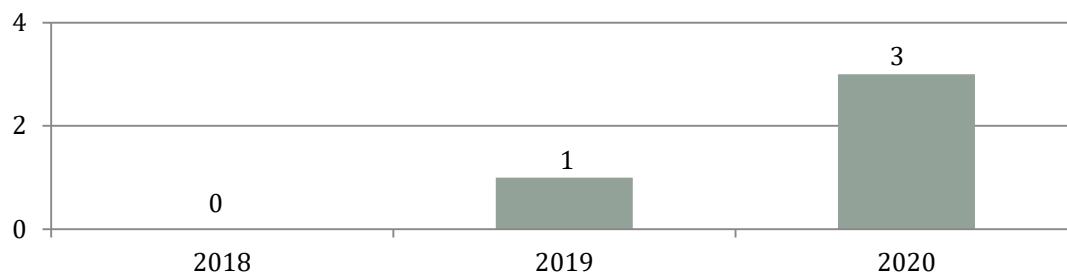
Parafialny Zespół Caritas w Prusach

Działania podejmowane przez Zespół mają na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy. Zadania obejmują m.in.:

- prowadzenie działalności edukacyjnej wśród mieszkańców w celu podniesienia ich świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- prowadzenie działań profilaktycznych m.in. w szkołach;
- zapewnienie osobom i rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie wieloaspektowego wsparcia (psychologicznego, terapeutycznego, socjalnego, materialnego, zdrowotnego i prawnego);
- udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Na przestrzeni ostatnich lat wśród lokalnej społeczności zauważalna jest negatywna tendencja w zakresie liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, które z tego powodu korzystają z pomocy i wsparcia z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach. W 2018 roku w Gminie nie występowała konieczność objęcia wsparciem z pomocy społecznej żadnej z rodzin, natomiast w 2019 roku miał miejsce 1 przypadek udzielenia pomocy rodzinie z problemem przemocy. W 2020 roku liczba takich rodzin znacząco się zwiększyła, a wsparcie zostało skierowane do 3 rodzin. Zmiana w tym aspekcie może być bezpośrednią konsekwencją wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz wdrożonych obostrzeń.

Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „**Niebieskie Karty**” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „**Niebieskie Karty**” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „**Niebieskie Karty**” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „**Niebieskie Karty**” następuje przez wypełnienie formularza „**Niebieska Karta - A**” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W latach 2018-2020 w strukturach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane były grupy robocze, w których członkowie omawiali indywidualne przypadki mieszkańców potencjalnie dotkniętych problemem przemocy. Grupy robocze spotkały się w 2018 roku 36 razy, w 2019 roku również 36 razy, natomiast w 2020 roku – 21 razy, a podczas spotkań weryfikowały wszczęte procedury i podejmowały dalsze działania wobec osób doznających i stosujących zachowania agresywne wobec swoich bliskich.

W omawianym okresie można zauważyć znaczące zmiany w zakresie skali przemocy w rodzinach zamieszkujących gminę Kondratowice. W 2020 roku w porównaniu do lat poprzednich znacząco zwiększyła się liczba wszczynanych procedur „**Niebieskie Karty**”. W 2018 roku uruchomiono je 6 razy, natomiast w 2020 roku – 24. W świetle przedstawionych w poniższej tabeli danych można zauważyć, że liczba rodzin objętych pracą grup roboczych w związku z problemem przemocy w ostatnich latach wahała się, niemniej w 2020 roku było ich 21, czyli najwięcej

w całym tym okresie. Istotna zmiana zaszła również w przypadku liczby osób, które doświadczają przemocy w swoich domach. W latach 2018-2019 ich liczba utrzymywała się na stałym poziomie, tj. 25 osób, natomiast w 2020 roku nastąpił wzrost do 46 mieszkańców Gminy. Analizując kwestię przemocy w rodzinach zamieszkujących gminę Kondratowice można stwierdzić, że problem ten jest obecny i nasilił się w ostatnich latach, co może być jedną z negatywnych konsekwencji wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Powszechny obowiązek pozostawania w miejscu zamieszkania, ograniczenie życia społeczno-kulturalnego oraz wdrożenie innych obostrzeń, m.in. w aspekcie wykonywania pracy zawodowej znacząco wpłynęły na zdrowie psychiczne społeczeństwa oraz relacje rodzinne.

Tabela 19. Dane dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba posiedzeń Zespołu	4	4	3
liczba posiedzeń grup roboczych	36	36	21
liczba wszczętych procedur NK	6	11	24
liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	17	13	21
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	25	25	46

Źródło: Informacja Zespołu Interdyscyplinarnego w Kondratowicach dotycząca podejmowanych działań w latach 2018-2020

Jedną z form wsparcia osób i rodzin doświadczających problemu przemocy jest świadczenie im specjalistycznego poradnictwa. W roku 2018 osoby dotknięte tym problemem zostały objęte wsparciem socjalnym, psychologicznym oraz prawnym, natomiast w kolejnych latach w instytucjach członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego świadczyli jedynie wsparcie socjalne. Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił znaczący wzrost liczby osób korzystających z tej formy pomocy w gminie Kondratowice.

Tabela 20. Dane dotyczące osób objętych wsparciem w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba osób objętych wsparciem socjalnym	5	14	23
liczba osób objętych wsparciem psychologicznym	2	0	0
liczba osób objętych wsparciem prawnym	2	0	0

Źródło: Informacja Zespołu Interdyscyplinarnego w Kondratowicach dotycząca podejmowanych działań w latach 2018-2020

Dużym ograniczeniem Gminy w zapewnieniu mieszkańcom wsparcia i pomocy na poziomie odpowiadającym realnemu zapotrzebowaniu i skali występujących problemów jest brak Punktu Konsultacyjnego, do którego osoby z problemem uzależnienia oraz doznające lub stosujące przemoc wobec bliskich mogłyby zgłosić się po profesjonalne wsparcie.

Mieszkańcy Gminy, podobnie jak całej Polski mają możliwość korzystania z telefonicznego pogotowia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, czy dla osób przeżywających trudności życiowe „Kryzysowy Telefon Zaufania”. Po pomoc w formie wsparcia psychologicznego oraz interwencji osoby dotknięte tym problemem mogą dzwonić codziennie, a szczegółowe informacje na ten temat są upowszechniane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach za pomocą stron internetowych Gminy.

Diagnoza Problemów Społecznych

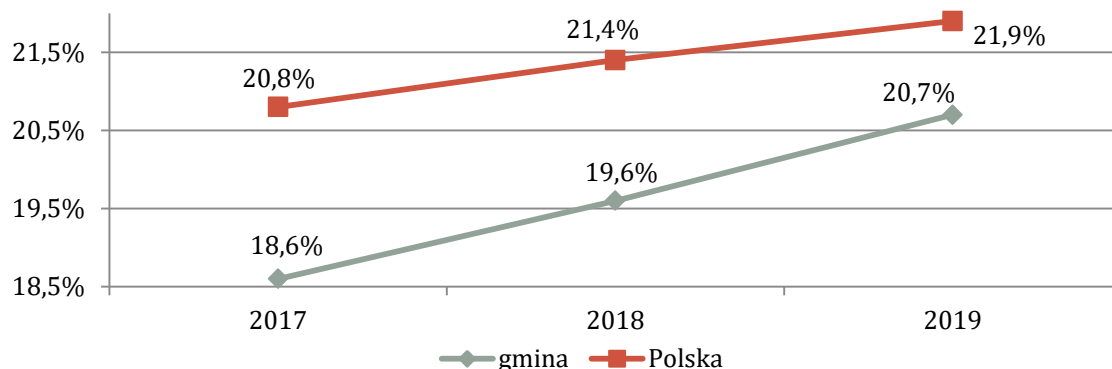
Przeprowadzona w 2018 roku diagnoza wśród uczniów klas V-VI oraz VII-VIII uwzględniała również zjawisko przemocy rówieśniczej, którą obserwują ankietowani w placówce, do której uczęszczają. Do najważniejszych wniosków w tym zakresie należy:

- Niemal połowa (47%) dzieci z klas V-VI przyznała, że w szkolnej społeczności występuje problem przemocy fizycznej między uczniami, natomiast w przypadku przemocy psychicznej i emocjonalnej jest to 48%. Do przejawów przemocy fizycznej dochodzi raz w miesiącu i rzadziej (20%), kilka razy w tygodniu (15%), ale i codziennie (3%), natomiast do przemocy psychicznej dochodzi średnio raz w miesiącu w opinii 23%, kilka razy w miesiącu zdaniem 15% lub częściej (10%).
- Uczniowie z klas VII-VIII przyznali, że przemoc psychiczna jest powszechna w ich środowisku (73%) i dochodzi do niej średnio raz w miesiącu (20%), kilka razy w tygodniu (18%), a zdaniem 12% codziennie. Przemoc fizyczna występuje w nieznacznie mniejszej skali, tj. zauważa ją 59% badanych. W ich opinii do zachowań przemocowych dochodzi codziennie (14%), kilka razy w tygodniu (14%) lub raz w tygodniu (8%), natomiast pozostali uczniowie stwierdzili, że jej przypadki mają miejsce rzadziej.
- Ogólnym i tożsamym dla obu grup wiekowych wnioskiem jest fakt, iż przemoc częściej dostrzegają dziewczynki niż chłopcy. Najczęściej między uczniami dochodzi do przemocy psychicznej polegającej na wyzywaniu innych, ośmieszaniu i traktowaniu z wyższością.

AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle istotny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla lokalnej społeczności, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie - na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Przed władzami lokalnymi stoi niezmiernie trudne zadanie jakim jest kreowanie zupełnie nowego wizerunku osoby starszej, czyli osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat możemy zauważyć systematyczny wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w ogólnej populacji Gminy. Zjawisko to nazywane jest starzejącym się społeczeństwem i ma miejsce zarówno w gminach, powiatach jak i województwach w całej Polsce. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów oraz ich aktywizacji w życiu społecznym i kulturalnym. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 20,7% wszystkich mieszkańców gminy Kondratowice, czyli o 2,1 pp. więcej niż jeszcze w 2017 roku. Stopniowy i systematyczny wzrost udziału osób starszych jest zauważalny również w całej Polsce, a udział grupy w ogólnej populacji wyniósł w 2019 roku 21,9%. Wskazuje to, iż sytuacja demograficzna Gminy jest nieco bardziej korzystna niż w całej Polsce, bowiem różnica wynosi 1,2 pp. Wskazana tendencja w Polsce i w Gminie determinuje konieczność reorganizacji lokalnej polityki senioralnej i kreowania nowoczesnych rozwiązań w oparciu o potrzeby i oczekiwania starzejącego się społeczeństwa, które powinno zostać włączone w proces podejmowania strategicznych dla nich decyzji i działań.

Wykres 23. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Kondratowice i Polsce na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wśród ogółu mieszkańców gminy Kondratowice znajdują się osoby, które ukończyły 80 rok życia. Są oni tzw. „sędziwymi starcami”, a ich udział w ogóle lokalnej społeczności nieznacznie się zwiększył na przestrzeni ostatnich lat. W 2017 roku Gminę zamieszkiwało 166 osób mających więcej niż 80 lat, wśród których zdecydowaną przewagę miały kobiety, których było 125, a mężczyzn jedynie 41. W 2019 roku liczba osób starszych nie uległa wielkim zmianom – wśród mieszkańców Gminy 165 osoby było sędziwymi starcami, w tym 124 kobiety i 41 mężczyzn. Grupa seniorów po 80 roku życia stanowiła w 2017 roku 3,8% ogólnej liczby ludności, natomiast w 2019 roku o 1 pp. więcej. Należy zwrócić szczególną uwagę na dysproporcję między liczbą kobiet i mężczyzn w tej grupie wiekowej – w całym omawianym okresie liczba kobiet była trzykrotnie wyższa od liczby mężczyzn, a w 2019 roku stanowiły one 75% grupy. Starzenie się mieszkańców gminy Kondratowice świadczy o potrzebie budowania systemu wsparcia i pomocy dla osób starszych, w szczególności w zakresie opieki medycznej i usług opiekuńczych w celu zachowania sprawności osób starszych w lokalnym środowisku.

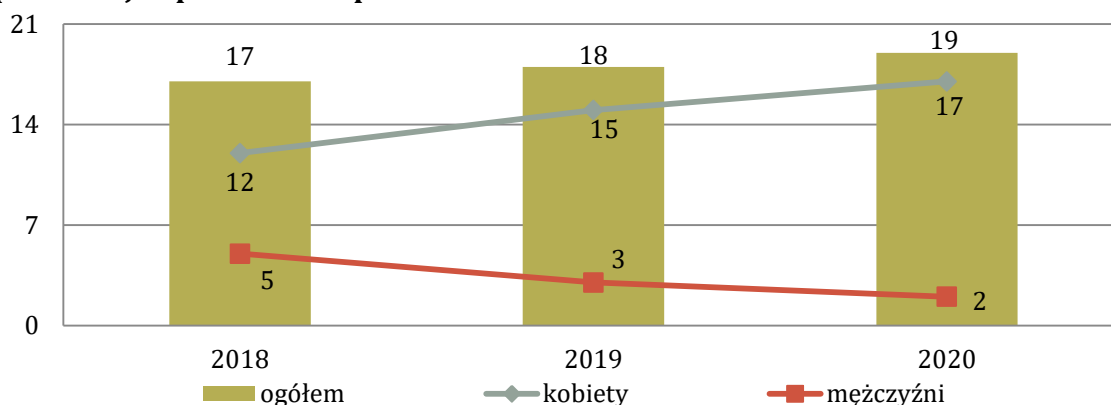
Tabela 21. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Kondratowice na przestrzeni lat 2017-2019

	2017	2018	2019
liczba kobiet	125	126	124
liczba mężczyzn	41	44	41
ogółem	166	170	165
udział w populacji Gminy	3,8	4,0	3,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2020 roku pomoc i wsparcie z pomocy społecznej zostało udzielone 19 osobom w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym, którym udzielono wsparcia zmniejszyła się o 3 osoby (60%), natomiast liczba kobiet systematycznie rosła. Różnica w 2020 roku w stosunku do 2018 roku wyniosła 2 osoby. W omawianym okresie zauważalna jest bardzo wysoka dysproporcja względem płci beneficjentów GOPS w Kondratowicach, ponieważ kobiety zawsze stanowiły większość tej grupy. W 2020 roku ich udział wyniósł 90%.

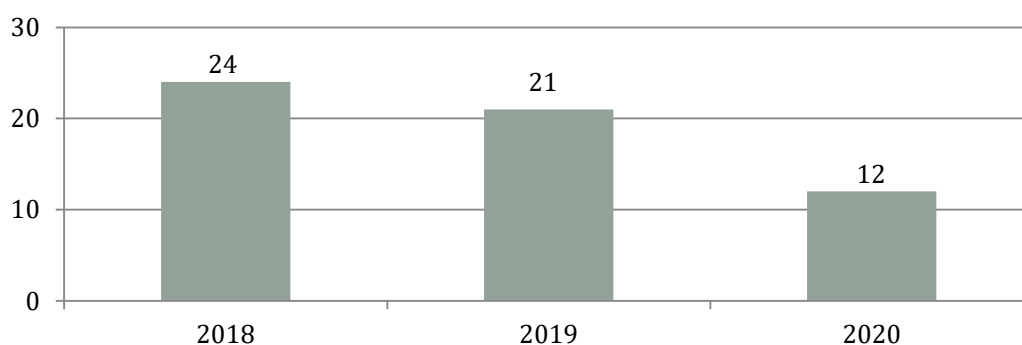
Wykres 24. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku udzielonych zostało 12 świadczeń mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat, na łączną kwotę 2 590,00 zł. Od 2018 roku liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osób po 75 roku życia sukcesywnie się zmniejszała – w 2018 roku przyznano 24 świadczenia, natomiast w roku kolejnym 21. Spadek w 2020 roku w stosunku do roku 2018 ukształtował się na poziomie 50%.

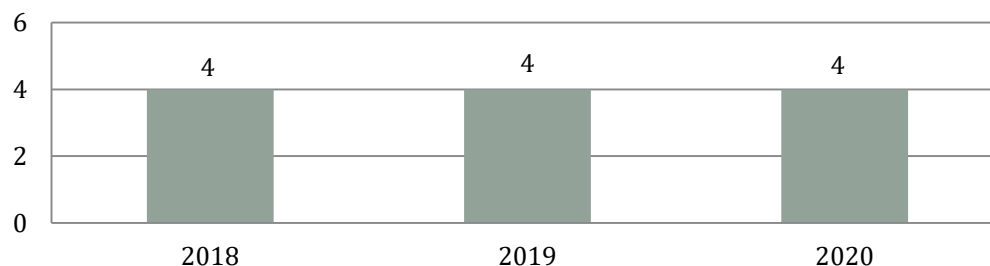
Wykres 25. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Jedną z form wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych jest świadczenie na ich rzecz usług w asystenckich w wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym. Ze wsparcia w postaci usług opiekuńczych korzystało w 2020 roku 4 mieszkańców Gminy, a zapotrzebowanie na taki rodzaj pomocy na przestrzeni ostatnich lat utrzymywało się na stałym poziomie.

Wykres 26. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osobom starszym, które nie mają możliwości samodzielnego funkcjonowania w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w **Domu Pomocy Społecznej**. Zgodnie z koszty ustawą o pomocy społecznej pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁷.

Gmina Kondratowice, podobnie jak powiat strzebiński nie prowadzi placówki całodobowej opieki, natomiast Dom Pomocy Społecznej dla osób starszych oraz przewlekle somatycznie chorych prowadzony jest między innymi przez powiat oławski – DPS w Oławie, czy powiat ząbkowicki – DPS w Ząbkowicach Śląskich.

Gmina w 2020 roku ponosiła odpłatność w wysokości 61 663 zł za pobyt 2 mieszkańców w całodobowych placówkach opieki, którym nie była w stanie zapewnić specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. W porównaniu do 2018 roku liczba osób umieszczonych w DPS zmniejszyła się nieznacznie, tj. o 1 osobę.

¹⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

Tabela 22. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba osób	3	2	2
kwota świadczeń (zł)	80 793	49 234	61 663

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

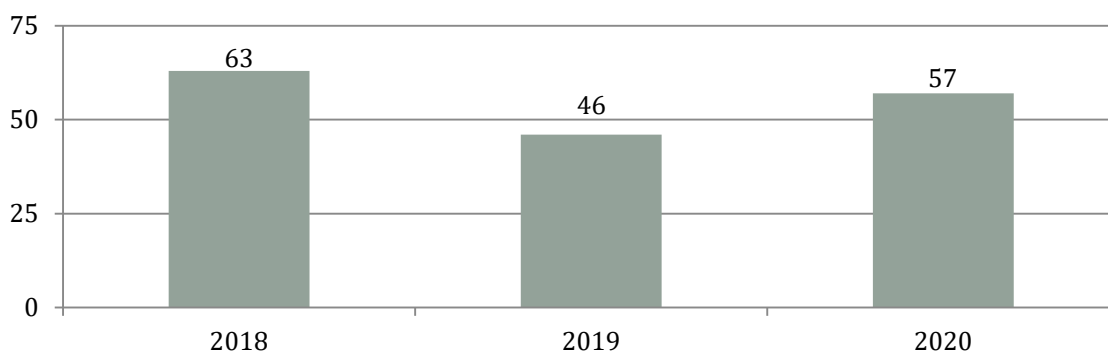
Na terenie powiatu strzelińskiego działalność edukacyjno-integracyjną prowadzi Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Strzelinie, czyli uczelnia dla osób starszych powstała na gruncie idei *lifelong learning* (uczenia się przez całe życie). Mobilni mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w różnych działaniach o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym, kulturalnym oraz turystycznym.

Gmina Kondratowice posiada ograniczone zasoby w zakresie aktywizacji społecznej osób starszych. Głównym podmiotem organizującym przedsięwzięcia na rzecz lokalnych seniorów jest Gminny Ośrodek Kultury wraz z Biblioteką. W Gminie nie został utworzony jednak Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych/Klub Seniora ani Rada Seniorów, czyli organ doradczo-opiniujący Gminy. Zadaniem takich podmiotów jest kreowanie lokalnej polityki, w tym senioralnej w oparciu o potrzeby osób starszych i zależnych. Działania na rzecz seniorów inicjują w gminie Kondratowice również organizacje pozarządowe, które wspierają aktywność i integrację międzypokoleniową mieszkańców Gminy, a także pomagają osobom samotnym.

PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

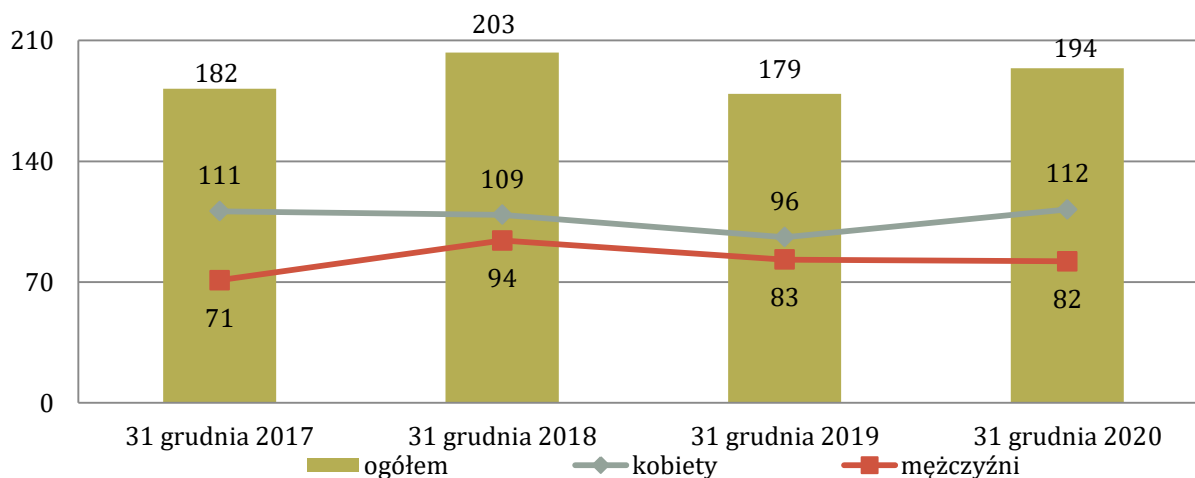
W 2020 roku z powodu bezrobocia wsparcie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymało 57 rodzin. W latach 2018-2019 można zauważyć spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu (27%), natomiast w 2020 roku ich liczba zwiększyła się, co może być jedną z negatywnych konsekwencji wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i wdrożonych ograniczeń oraz obostrzeń. Niemniej, **bezrobocie od lat jest jednym z głównych powodów udzielania pomocy i wsparcia** pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, a w 2020 roku uplasowało się na 2 miejscu. Skalę problemu obrazuje również fakt, że **ponad połowa** rodzin, które otrzymały pomoc z GOPS dotknięta była problemem bezrobocia (57%).

Wykres 27. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019, 2020 rok

Na koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelinie zarejestrowanych było łącznie 194 mieszkańców gminy Kondratowice. W okresie lat 2017-2020 liczba osób pozostających bez zatrudnienia wahała się. Najmniejsza liczba zarejestrowanych miała miejsce w 2019 roku, a najwyższa w 2018 roku. Z powodu wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku nastąpiły niekorzystne zmiany na rynku pracy. W 2020 roku liczba osób pozostających bez pracy w Gminie zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 8%.

Liczba zarejestrowanych w PUP w 2020 roku zwiększyła się jedynie w przypadku kobiet, natomiast w liczba mężczyzn nieznacznie się zmniejszyła. Dysproporcja względem płci w Gminie jest widoczna – w 2020 roku zarejestrowanych było więcej kobiet niż mężczyzn. Pozostające bez pracy kobiety stanowiły 58% ogółu zarejestrowanych, a mężczyźni 42%.

Wykres 28. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku w gminie Kondratowice na 1000 mieszkańców pracowały 102 osoby¹⁸. Wszystkich pracujących było wówczas 435, a na przestrzeni ostatnich lat zauważalne jest wahanie ich liczby, przy jednoczesnym spadku w stosunku do 2017 roku o 3%. W analizowanym okresie liczba pracujących zarówno kobiet, jak i mężczyzn wahała się, niemniej większą aktywnością zawodową w 2020 roku wykazywali się mężczyźni, którzy stanowili 52%, natomiast w roku poprzednim – 45% wszystkich osób pracujących w Gminie.

Tabela 23. Osoby pracujące w Gminie w latach 2017-2019 z podziałem na płeć

pracujący	2017	2018	2019
mężczyźni	235	185	225
kobiety	213	226	210
ogółem	448	411	435
na 1000 ludności	103	96	102

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w 2020 roku w stosunku do 2017 roku odnotowany został spadek jedynie w grupie osób powyżej 50 roku życia (o 15%). Wśród osób przed 25 rokiem życia nastąpił wzrost ich liczby o 21%, w przypadku osób do 30 roku życia o 15%, natomiast w grupie osób do 50 roku życia o 17%. W całym analizowanym okresie największy udział w grupie osób pozostających bez pracy miały osoby do 50 roku życia. W konsekwencji wprowadzenia ogólnokrajowych obostrzeń spowodowanych koronawirusem SARS-CoV-2 w 2020 roku liczba mieszkańców gminy Kondratowice zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelinie zwiększyła się o 9% w stosunku do roku poprzedniego. Skala bezrobocia zwiększyła się we wszystkich grupach wiekowych poza osobami, które ukończyły 50 rok życia. Ich liczba zmniejszyła się o 3 osoby, tj. 6%, a udział tych osób w ogóle osób zarejestrowanych wyniósł w 2020 roku 27%. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

¹⁸ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy w latach 2017-2020 z podziałem na wiek (stan na 31 grudnia każdego roku)

kategoria wiekowa	2017		2018		2019		2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	182	100	203	100	179	100	194	100
do 25 roku życia	19	10	22	11	15	8	23	12
do 30 roku życia	40	22	44	22	32	18	47	24
do 50 roku życia	121	67	142	70	124	69	142	73
powyżej 50 roku życia	61	34	61	30	55	31	52	27

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. Są to m.in. osoby niepełnosprawne, osoby wychowujące dziecko do 6 roku życia oraz osoby posiadające co najmniej 1 dziecko z niepełnosprawnością do 18 roku życia. Natomiast osoby zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne przez okres powyżej 12 miesięcy określa się jako **długotrwale bezrobotne**. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia.

W 2020 roku wśród 194 osób bezrobotnych 28 posiadało prawo do zasiłku. Dodatkowo, głównym powodem trudnej sytuacji osób pozostających bez pracy było długotrwale bezrobocie, które dotyczyło w 2020 roku większości osób zarejestrowanych w PUP w Strzelinie, tj. 117 osób (60%). W 2017-2018 roku podwoiła się liczba osób z prawem do zasiłku, jednakże w 2020 roku w porównaniu do roku 2018 zauważalny był systematyczny spadek liczby osób, którym to świadczenie przysługiwało. W kwestii osób długotrwale bezrobotnych oraz ich udziału w ogóle osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zauważalne jest ciągłe wahanie liczby takich mieszkańców Gminy.

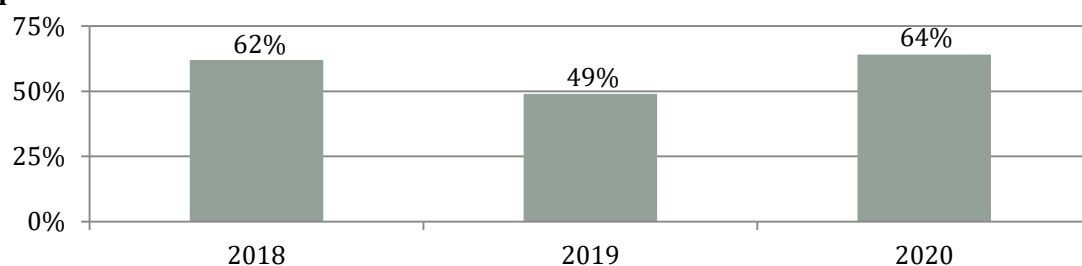
Tabela 25. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie w latach 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
z prawem do zasiłku	14	32	31	28
długotrwale bezrobotni	108	107	100	117

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie

Wśród beneficjentów pomocy społecznej wskaźnik bezrobocia kształtuje się na bardzo wysokim poziomie. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W roku 2018 wskaźnik wyniósł 62%, w 2019 roku zmniejszył się do 49%, natomiast w 2020 ponownie wzrósł do poziomu 64%. Oznacza to, że w 2020 roku 3 na 5 członków rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS zmagają się z negatywnymi skutkami bezrobocia.

Wykres 29. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 rok

Instrumentem do przezwycięzania trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Umowa ma mobilizować osobę korzystającą ze świadczeń z pomocy społecznej do podjęcia aktywności zawodowej np. zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy. Z danych źródłowych wynika, że takie działania są w Gminie podejmowane co roku. W 2018 roku zawarto 58 kontraktów z 58 mieszkańcami Gminy, w 2019 roku 36 kontraktami objęto 36 osób, natomiast w 2020 roku zawarto 23 kontrakty z taką samą liczbą osób.

Tabela 26. Liczba kontraktów socjalnych i osób nimi objętych w latach 2018-2020 w gminie Kondratowice

	2018	2019	2020
kontrakty	58	36	23
osoby	58	36	23

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 rok

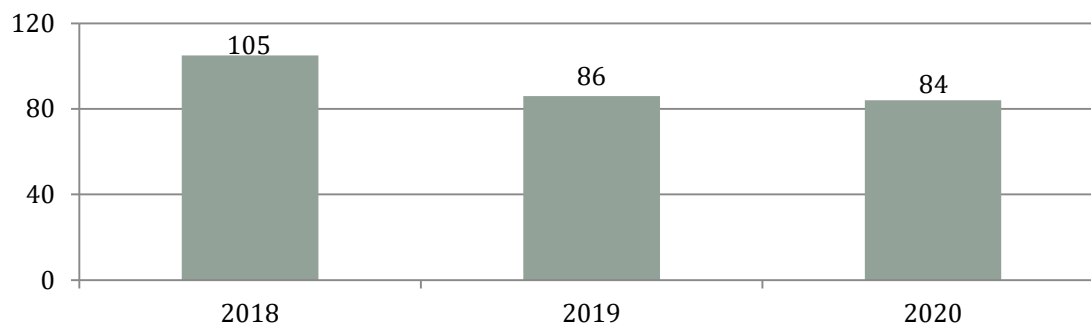
Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie podejmuje stałe, kompleksowe działania na rzecz aktywizacji osób pozostających bez pracy w powiecie. Osoby bezrobotne mają możliwość skorzystania z szeregu instrumentów aktywizacji zawodowej oferowanych przez Urząd, wśród których znajduje się m.in. podjęcie zatrudnienia przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, odbycie szkolenia, stażu, prac społecznie użytecznych lub szkolenia.

WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Diagnoza poziomu ubóstwa dokonana została na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe wskazują pozytywną tendencję w zakresie liczby rodzin zamieszkujących Gminę, które otrzymały pomoc z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020. Ich liczba zmniejszyła się ze 105 rodzin w 2018 roku do 84 w 2020 roku, co oznacza spadek o 20% w tym okresie. Niemniej, należy zauważyć, że **problem ubóstwa od lat jest najczęstszym powodem udzielania wsparcia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy Kondratowice**, a udział rodzin dotkniętych tym problemem w ogóle rodzin korzystających z pomocy GOPS to aż 84%.

Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ubóstwo jest problemem, z którym zmagają się zarówno rodziny wielodzietne, jak i osoby samotne. W 2020 roku wśród rodzin dotkniętych ubóstwem, które otrzymały wsparcie z pomocy społecznej 56% było rodzinami jednoosobowymi, natomiast rodziny dwuosobowe, trzyosobowe oraz liczące więcej osób stanowiły mniejszą część beneficjentów. Rodziny z problemem ubóstwa otrzymały w 2020 roku łącznie 1 420 świadczeń, w tym 1 136 pieniężnych i 284 niepieniężnych.

W 2020 roku zasiłki stałe pobierały 24 osoby, czyli o 11 osób mniej niż w 2018 roku (spadek o 31%). W przypadku zasiłków okresowych, w 2020 roku liczba ich świadczeniobiorców zwiększyła się w stosunku do lat poprzednich – o 5 w porównaniu do roku 2018 i o 6 w stosunku do 2019 roku. Zasiłek przyznano wówczas 71 osobom, natomiast w przypadku zasiłków celowych, ich beneficjentami było 88 mieszkańców Gminy, czyli tyle samo co w roku poprzednim, a jednocześnie o 16 mniej niż w 2018 roku (spadek o 15%). W latach 2018-2020 spadek liczby osób korzystających ze wskazanych form wsparcia materialnego wystąpił w przypadku zasiłku stałego i celowego, natomiast wzrost liczby beneficjentów dotyczy zasiłków okresowych.

Tabela 27. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2018-2020

rodzaj zasiłku	2018		2019		2020	
	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
zasiłek stały	35	151 710	26	126 281	24	124 590
zasiłek okresowy	66	115 105	65	118 923	71	142 085
zasiłek celowy	104	81 446	88	83 110	88	99 862
ogółem	205	348 261	179	328 314	183	366 537

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Mieszkańcy gminy Kondratowice do 2018 roku korzystali również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia wśród dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

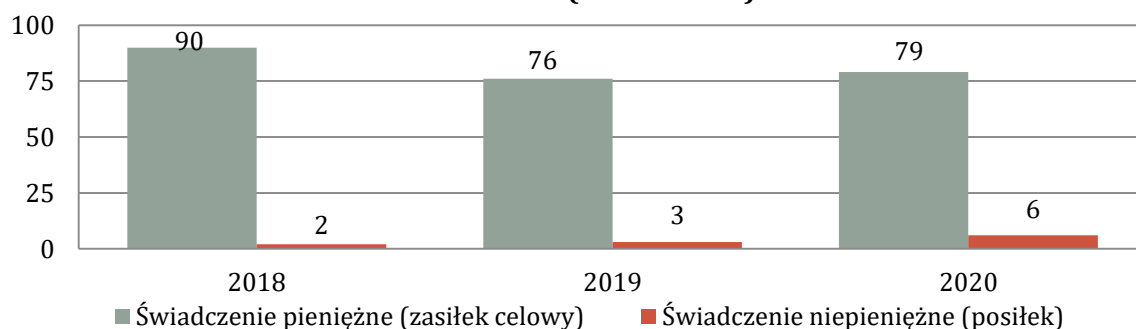
- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych¹⁹.

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, który zastąpił program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

¹⁹ www.gov.pl/web/rodzina

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2020 roku, 79 mieszkańców to osoby, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach wieloletniego programu z zakresu dożywiania, natomiast w 2019 roku było ich 76, a w 2018 roku – 90. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymały w 2018 roku 2 osoby, w roku kolejnym 3, a w 2020 roku – 6. W 2020 roku w porównaniu do roku 2018, liczba beneficjentów niepieniężnej formy zasiłku zwiększyła się trzykrotnie, natomiast w przypadku pieniężnej zmalała o 12%. Wsparcie w formie posiłku, które świadczone było w całym omawianym okresie skierowane było do dzieci.

Wykres 31. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programów wieloletnich „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywa się również w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 (FEAD) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc mogą otrzymywać osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, a dystrybucja paczek żywnościowych odbywa się we współpracy z Bankiem Żywności we Wrocławiu. W 2020 roku w ramach Programu wsparciem objęto 378 osób w trudnej sytuacji materialnej.

Ponadto, GOPS oraz Kuratorium Oświaty we Wrocławiu umożliwiają dzieciom i młodzieży z ograniczonymi szansami skorzystanie z bezpłatnego odpoczynku.

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Na przestrzeni ostatnich lat żadne gospodarstwo domowe nie skorzystało ze wsparcia w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych.

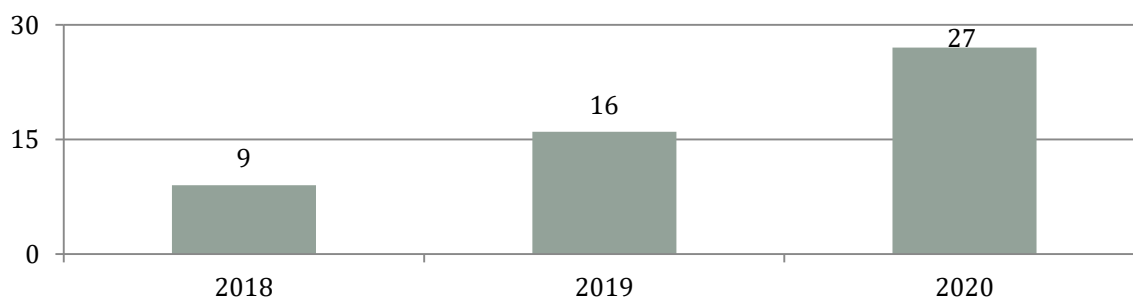
Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się **problem bezdomności**, który jest zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W ostatnich latach mieszkańcy Gminy nie zmagali się z tym problemem, jednakże w 2018 roku z tego powodu pomocy udzielono 1 osobie.

PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie prowadzą szereg działań prewencyjnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa na terenie rejonu obejmującego gminę Kondratowice.

Na przestrzeni ostatnich lat służby bezpieczeństwa podjęły działania na rzecz ograniczenia zjawiska kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu. Wzmoczone interwencje i rutynowe kontrole w latach 2018-2020 ujawniły bardzo niebezpieczny trend, tj. wzrost liczby zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości. W 2018 roku takie incydenty miały miejsce 9 razy, natomiast w 2019 – 16, a w 2020 roku aż 27, co oznacza trzykrotny wzrost takich zachowań na drodze.

Wykres 32. Liczba zatrzymanych osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu w latach 2018-2020

Źródło: Informacje od Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Policjanci z KPP w Strzelinie stanowią kluczowy podmiot w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Co roku część procedur „Niebieskie Karty” jest wszczynana właśnie przez funkcjonariuszy Policji, którzy w 2019 roku uruchomili 8 procedur (73%), natomiast w 2020 roku – 18 (75%).

Tabela 28. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, w tym przez policję w Gminie w latach 2019-2020

wyszczególnienie	2019	2020
liczba wszczętych procedur	11	24
w tym: przez policję	8	18

Źródło: Informacje od Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie za 2019 i 2020 rok

Policjanci prowadzą również interwencje domowe wśród rodzin zamieszkujących gminę Kondratowice. Jak wskazują pozyskane dane, w 2018 roku było ich 79, w roku kolejnym – 96, natomiast w 2020 roku – 82. Część z interwencji podjętych przez funkcjonariuszy związana była ze stosowaniem przemocy przez członków rodzin wobec swoich bliskich, która mogła być negatywną konsekwencją zmiany sposobu życia w związku z ograniczeniami wywołanymi pandemią.

Na terenie gminy Kondratowice dochodzi również do szeregu innych przestępstw i naruszeń przepisów, w tym o przeciwdziałaniu narkomanii. W ostatnich latach zauważalny jest wzrost przestępczości w większości kategorii przestępstw, m.in. w zakresie bójek i pobic (o 700%), przestępczości narkotykowej (o 33%), gróźb karalnych (o 11%), niszczenia mienia (o 100%), kradzieży (o 233%) oraz kradzieży z włamaniem (o 60%).

Tabela 29. Przestępstwa na terenie gminy Kondratowice w latach 2018-2020

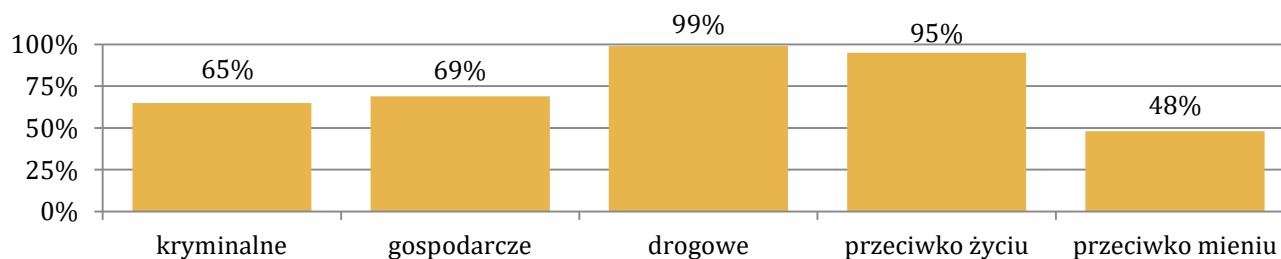
	2018	2019	2020
bójki i pobicia	1	3	7
uszkodzenie ciała	3	6	2
przestępstwa narkotykowe	3	4	4
groźby karalne	9	8	10
niszczenie mienia	2	6	4
kradzież	3	12	10
kradzież z włamaniem	5	4	8

Źródło: Informacje od Komendy Powiatowej Policji w Strzelinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Szacunkowe dane dotyczące liczby stwierdzonych przestępstw w 2019 roku wskazują, iż w Gminie doszło do 74 przestępstw, czyli na 1000 mieszkańców było to 17,36 przestępstw. W porównaniu do województwa dolnośląskiego oraz Polski, Gmina cechuje się znacznie niższym poziomem przestępczości – wskaźnik ten wyniósł w województwie 26,76, a w całym kraju 20,75.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem w Gminie wyniósł w 2019 roku 73%. Najwyższa wykrywalność sprawców przestępstw ma miejsce w przypadku przestępstw drogowych (99%) i przeciwko życiu i zdrowiu (95%). Na znacznie niższym poziomie wykrywane są w Gminie przestępstwa gospodarcze (69%), kryminalne (65%) oraz przeciwko mieniu (48%).

Wykres 33. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Kondratowice w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Mocne Strony

Są to pozytywne czynniki wewnętrzne, które wyróżniają Gminę na tle innych. Mocną stroną jednostki są również dziedziny działalności, które tworzą jej potencjał i pozytywny wizerunek.

Słabe Strony

Negatywne czynniki wewnętrzne są aspektami, które zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu Gminy i które ograniczają jej sprawność oraz rozwój.

Szanse

Wskazują na procesy i wydarzenia, których zaistnienie może pozytywnie wpłynąć na sytuację Gminy i jej instytucji. Okoliczności sprzyjające rozwojowi społecznemu są pozytywnymi czynnikami zewnętrznymi.

Zagrożenia

Negatywne czynniki zewnętrzne, które mogą spowodować ograniczenie działalności Gminy i jej instytucji w aspekcie społecznym. Zagrożenia postrzegane są również jako bariery i niebezpieczeństwa uniemożliwiające prawidłową realizację lokalnych polityk.

MOCNE STRONY

1. Atrakcyjne położenie Gminy pod względem rekreacyjnym.
2. Bliska odległość od Wrocławia.
3. Obecność zabytków i atrakcji turystycznych wpływających na możliwości rozwoju Gminy.
4. Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców i wpisanych do REGON.
5. Zrównoważony budżet (wydatki i dochody na zbliżonym poziomie).
6. Funkcjonowanie żłobka Fundacji Edukacji Przedszkolnej na terenie Gminy.
7. Organizowanie transportu dla uczniów, w tym dla osób z niepełnosprawnościami do szkół specjalnych.
8. Spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, szczególnie w wieku poprodukcyjnym.
9. Spadek udziału osób bezrobotnych w ogóle osób w wieku produkcyjnym.
10. Dostępność do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.
11. Pozytywne zmiany w zakresie mieszkalnictwa w ostatnich latach.
12. Szeroka oferta kulturalno-rozrywkowa GOK i BP.
13. Działalność klubów sportowych.
14. Wysoki wskaźnik pracy socjalnej.
15. Realizacja i popularyzacja programów i projektów rządowych na rzecz wsparcia rodzin i osób w trudnej sytuacji.
16. Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny.
17. Funkcjonowanie świetlic wiejskich i przyszkolnej.
18. Świadczenie usług opiekuńczych dla mieszkańców o ograniczonej samodzielności przez opiekunkę.

SŁABE STRONY

1. Spadek liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat spowodowany ujemnym saldem migracji i przyrostem naturalnym.
2. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym zmniejszeniu się grupy osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.
3. Wysoka stopa bezrobocia w powiecie.
4. Znaczna dysproporcja w zakresie bezrobocia wśród kobiet i mężczyzn.
5. Niska dostępność do opieki przedszkolnej i placówek oświatowych na terenie sołectw.
6. Brak lokali socjalnych w Gminie.
7. Słabo rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna na obszarze sołectw.
8. Niska aktywność organizacji lokalnych pozarządowych w obszarze wsparcia lokalnej społeczności, integracji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych.
9. Brak rodzin wspierających na terenie Gminy.
10. Brak Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem uzależnienia i przemocy.
11. Konieczność udzielania mieszkańcom wsparcia z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.
12. Brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży realizujących rozbudowany program profilaktyczno-integracyjny.
13. Problem ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności jako główne powody udzielania pomocy i wsparcia.
14. Brak podmiotów ekonomii społecznej umożliwiających rozwój społeczno-zawodowy osobom zależnym.

- 19.** Kierowanie osób z niepełnosprawnościami na zajęcia w WTZ Stowarzyszenia Świętego Celestyna w Mikoszowie oraz do ŚDS w Strzelinie.
- 20.** Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci.
- 21.** Realizowanie projektów finansowanych ze środków zewnętrznych w celu wsparcia osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.
- 22.** Prowadzenie licznych działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach z zakresu uzależnień i przemocy.
- 23.** Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI) i ich współpraca.
- 24.** Nieznaczące zapotrzebowanie osób starszych na wsparcie w postaci usług opiekuńczych i umieszczenia w DPS.
- 25.** Prowadzenie pracy socjalnej z klientami GOPS w oparciu o kontrakt socjalny.
- 26.** Spadek liczby osób bezrobotnych w Gminie, w tym osób powyżej 50 r.ż.
- 27.** Zmniejszenie się liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa.
- 28.** Prowadzenie akcji informacyjnych i działań prewencyjnych na temat bezpieczeństwa i trzeźwości przez funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa.
- 15.** Brak placówek całodobowego wsparcia dla osób zależnych (niepełnosprawnym i z zaburzeniami psychicznymi).
- 16.** Obecność problemu uzależnień i przemocy w rodzinie w Gminie.
- 17.** Wzrost liczby osób uzależnionych.
- 18.** Brak grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz osób doznających przemocy na terenie Gminy.
- 19.** Podejmowanie zachowań ryzykownych przez młodzież szkolną w zakresie sięgania po narkotyki, dopalacze, papierosy oraz alkohol.
- 20.** Wzrost liczby rodzin i osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”.
- 21.** Brak specjalistycznego wsparcia pedagogicznego i terapeutycznego w przypadku doświadczenia przemocy.
- 22.** Powszechny problem przemocy rówieśniczej, w szczególności wśród starszych uczniów.
- 23.** Brak mieszkań chronionych i wspomaganych na terenie Gminy.
- 24.** Niska dostępność do miejsc wsparcia/pobytu dziennego/ usług o charakterze sportowo-rekreacyjnym dla seniorów.
- 25.** Wzrost udziału osób do 25 r.ż. w ogóle bezrobotnych.
- 26.** Wysoki poziom bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.
- 27.** Konieczność wspierania osób ubogich w ramach programów dożywiania.
- 28.** Brak infrastruktury umożliwiającej rozwój kapitału społecznego.
- 29.** Wzrost liczby zatrzymanych nietrzeźwych kierowców i związane z tym zagrożenie bezpieczeństwa.
- 30.** Wzrost liczby przestępstw w Gminie.

SZANSE

1. Rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.
2. Rozwój kapitału społecznego i przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym rozwój podmiotów ekonomii społecznej.
3. Utworzenie nowych miejsc pracy w Gminie.
4. Pozyskanie dodatkowych środków krajowych i unijnych na rozwój Gminy.
5. Promocja Gminy w całej Polsce.
6. Utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie i świadczenie profesjonalnego wsparcia przez psychologa oraz terapeutę uzależnień.
7. Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży przy GOK.
8. Rozwinięcie działalności WTZ w Mikoszewie oraz ZAZ „Celestyn” i umożliwienie większej liczbie osób z niepełnosprawnościami na wzmocnienie swoich kompetencji zawodowych i w życiu codziennym.
9. Utworzenie miejsc pobytu dziennego dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
10. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
11. Rozwój oferty kulturalno-rekreacyjnej oraz integracyjnej dla wszystkich mieszkańców.
12. Rozwinięcie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
13. Prowadzenie rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz włączenie w nie pedagogów oraz rodziców/opiekunów.

ZAGROŻENIA

1. Odpływ ludzi młodych z terenu Gminy do Wrocławia i innych dużych aglomeracji.
2. Migracje zarobkowe mieszkańców Gminy.
3. Starzejące się społeczeństwo.
4. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
6. Wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
7. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
8. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.
9. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
10. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
11. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
12. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
13. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
14. Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.
15. Wzrost zapotrzebowania na pracę subsydiowaną, roboty publiczne i staże wśród mieszkańców.
16. Wzrost problemu alkoholizmu w Gminie oraz idące za tym konsekwencje społeczno-gospodarcze.

- 14.** Wzrost aktywności i integracji osób starszych, w tym w kreowaniu polityki społecznej w Gminie poprzez utworzenie Gminnej Rady Seniorów.
- 15.** Podniesienie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- 16.** Rozwój organizacji pozarządowych oraz ich aktywne funkcjonowanie na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i zmagających się z różnymi trudnościami i rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z nimi.
- 17.** Wzrost świadomości lokalnych przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu i podejmowanie przez nich inicjatyw na rzecz wsparcia mieszkańców Gminy w trudnej sytuacji życiowej.
- 18.** Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- 19.** Zwiększenie skuteczności w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.
- 20.** Spadek problemu wykluczenia społecznego na terenie Gminy.
- 21.** Zmniejszenie skali przemocy w rodzinie.
- 22.** Zmniejszenie skali ubóstwa wśród mieszkańców Gminy.
- 23.** Utworzenie rodzin wspierających.
- 24.** Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy.

CZEŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram dotyczących finansowych oraz przepisów wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja Strategii jest swoistym obrazem Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny, do którego przedstawiciele lokalnego samorządu deklarują się dążyć poprzez podejmowane przez siebie działania.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Kondratowice została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację głównych obszarów problemowych wyodrębnionych w części diagnostycznej.

Brzmi ona następująco:

Gmina Kondratowice to miejsce, gdzie lokalna społeczność ma wpływ na kierunki polityki społecznej na rzecz jej mieszkańców, a wszystkie osoby przeżywające trudności objęte są wsparciem specjalistów w zakresie ich rozwiązywania. Realizowane w Gminie działania realnie wpływają na podnoszenie jakości życia rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów, a kreowane przez nie warunki sprzyjają pełnemu włączeniu i aktywności społecznej wszystkich członków lokalnej wspólnoty.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza. Brzmi ona:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 jest wskazanie kierunku lokalnej polityki społecznej, kompleksowe ujęcie koniecznych do podjęcia działań usprawniających funkcjonowanie aparatu pomocy społecznej oraz narzędzi, które umożliwią wdrożenie i utrwalenie pożądanych zmian.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cel strategiczny nr 1 Zapewnienie rodzinom kompleksowego wsparcia.

Cel strategiczny nr 2 Rozwijanie lokalnej polityki społecznej wobec osób starszych i z niepełnosprawnościami w oparciu o potrzeby mieszkańców.

Cel strategiczny nr 3 Kompleksowe przeciwdziałanie problemowi uzależnienia oraz wsparcie osób nim dotkniętych.

Cel strategiczny nr 4 Kompleksowy system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny nr 5 Przywrócenie aktywności zawodowej wśród osób pozostających bez pracy.

Cel strategiczny nr 6 Przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej osób przeżywających trudności życiowe.

Cel strategiczny nr 7 Kreowanie warunków do poprawy stanu psychicznego i emocjonalnego mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Zapewnienie rodzinom kompleksowego wsparcia.

Cel operacyjny nr 1

Wzmocnienie więzi rodzinnych i integracji rodzin poprzez rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów oraz umożliwienie im prawidłowego funkcjonowania społecznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom przeżywającym trudności w funkcjonowaniu i prowadzenia domu.	Poprawa sytuacji materialnej rodzin przeżywających trudności.	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy
Zapewnienie pomocy asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2021-2029	GOPS, PCPR, Sąd	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba warsztatów. Liczba rodziców biorących w nich udział.	Rok: 2022, 2024, 2026, 2028	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy i powiatu.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2021-2029	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Zwiększenie dostępności żłobka.	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 oraz umożliwienie rodzicom podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w żłobku. Liczba brakujących miejsc dla dzieci w żłobku.	2021-2029	UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie działań mających na celu ponowne utworzenie rodziny wspierającej na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodziny wspierającej.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy
Upowszechnianie informacji o rządowych programach wspierających rodziny i osoby planujące rodzicielstwo oraz ich koordynowanie w Gminie.	Zwiększenie dostępności do usług skierowanych do rodzin.	Liczba działań podjętych w celu upowszechnienia programów na rzecz rodzin. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w ramach realizowanych programów.	2021-2029	UG, GOPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2

Kreowanie warunków pełnego rozwoju społecznego dla dzieci i młodzieży zgodnie z ich potrzebami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zwiększenie dostępności do placówek zapewniających dzieciom i młodzieży aktywne spędzanie czasu wolnego.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także organizacja ich czasu wolnego, zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba świetlic szkolnych i wiejskich na terenie Gminy. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach. Liczba dni funkcjonowania świetlic w tygodniu.	2021-2029	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Rozwój świetlic wiejskich i wspieranie ich działalności.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	Liczba działań podjętych na rzecz świetlic.	2021-2029	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Utworzenie placówki wsparcia dziennego realizującej zajęcia świetlicowe oraz profilaktyczne.	Zwiększenie dostępności do miejsc integracji i twórczego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie wśród nich pozytywnych postaw społecznych i abstynencji.	Liczba placówek wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznym. Liczba uczestników zajęć.	2021-2029	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Stałe monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi oraz świetlicami.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych oraz świetlicy.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2021-2029	GOPS, placówki oświatowe, NGO	Bez kosztów
Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań profilaktycznych do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług oraz działań skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek z którymi podjęto współpracę.	2021-2029	GOPS, placówki oświatowe, NGO	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji w szkołach.	Liczba placówek oświatowych, które otrzymały wsparcie w formie doposażenia.	2021-2029	UG, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie uczniów w uczeniu się i rozwoju swoich zainteresowań.	Zwiększenie możliwości edukacyjnych, sportowych i twórczych uczniów.	Liczba uczniów, którym przyznano stypendia i nagrody za szczególne osiągnięcia w nauce, sporcie i sztuce.	2021-2029	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, podejmowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie poszczególnych sołectw.	2021-2029	UG, GOPS, placówki oświatowe, GOK, GBP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie i rozwijanie form aktywności kulturalnej skierowanej dla dzieci i młodzieży.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	Liczba sekcji/zajęć/warsztatów w ramach działalności GOK i GBP.	2021-2029	UG, GOPS, GOK, GBP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/wydarzeń/festynów adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2021-2029	UG, GOPS, placówki oświatowe, GOK, GBP.	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci, w szczególności wychowujących się w rodzinach alkoholowych.	Wzrost integracji rówieśniczej wśród dzieci z rodzin przeżywających trudności.	Liczba zorganizowanych kolonii/półkolonii/obozów. Liczba dzieci objętych działaniem.	2021-2029	UG, GOPS, NGO, placówki oświatowe.	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 2

Rozwijanie lokalnej polityki społecznej wobec osób starszych i z niepełnosprawnościami w oparciu o potrzeby mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1

Rozwijanie finansowych i rehabilitacyjnych form wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej osobom niepełnosprawnym i starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnościami i starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich dostępności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba godzin udzielonych usług opiekuńczych.	2021-2029	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa, FS, Fundusze Europejskie
Kierowanie osób niesamodzielnych do Domu Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców umieszczonych w DPS.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez realizację projektów i programów socjalnych oraz upowszechnianie usług skierowanych do osób starszych (Karta Seniora).	Podejmowanie działalności projektowej na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Liczba wdrożonych projektów/programów. Liczba uczestników.	2021-2029	GOPS, UG, NGO, GBP.	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi na zajęcia w Środowiskowym Domu Samopomocy.	Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba mieszkańców Gminy skierowanych na zajęcia w ŚDS.	2021-2029	UG, GOPS, PCPR, NGO	Budżet Gminy
Kierowanie osób z niepełnosprawnościami na zajęcia w WTZ.	Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności.	Liczba mieszkańców Gminy uczęszczających na WTZ.	2021-2029	UG, GOPS, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa, FS, Fundusze Europejskie
Utworzenie mieszkań chronionych/ wspomaganych dostosowanych do potrzeb i możliwości osób o ograniczonej mobilności.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom o ograniczonej mobilności w miejscu zamieszkania.	Liczba mieszkań chronionych/ wspomaganych w Gminie. Liczba osób korzystających.	2024-2029	GOPS, UG, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa, FS, PFRON, Fundusze Europejskie

Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, kulturowych, sportowych usługowych, itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Rok: 2021, 2023, 2025, 2027, 2029	UG, GOPS	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Utworzenie ścieżki rehabilitacyjnej na świeżym powietrzu.	Poprawa funkcjonowania osób o ograniczonej mobilności w przestrzeni publicznej.	Liczba utworzonych elementów ścieżki rehabilitacyjnej.	2023	UG, GOK, GOPS, NGO	Budżet Gminy
Organizowanie dowozu osób niepełnosprawnych.	Umożliwienie mieszkańcom niepełnosprawnym bezpiecznego dojazdu do szkół/WTZ/ŚDS.	Liczba osób korzystających z dowozu.	2021-2029	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa, Fundusze Europejskie, PFRON
Informowanie mieszkańców o możliwych formach wsparcia w zakresie likwidacji barier architektonicznych, funkcjonalnych i technicznych.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie dostępnych form wsparcia o obszarze likwidacji barier.	Liczba podjętych działań.	2021-2029	GOPS, UG	Budżet Gminy
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz wspieranie ich działalności.	Zintensyfikowanie działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z NGO.	2021-2029	GOPS, NGO	Budżet Gminy

Wdrożenie i promocja innowacyjnych rozwiązań opieki nad osobami starszymi/ niepełnosprawnymi (np. teleopieka, teleanioł, domowe zajęcia integracji sensorycznej, Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej).	Poprawa dostępności do nowoczesnych usług opieki dla osób o ograniczonych możliwościach motorycznych.	Liczba osób objętych nowoczesnymi rozwiązaniami w zakresie opieki.	2021-2029	GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Organizowanie opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób zależnych.	Wsparcie i odciążenie opiekunów osób zależnych w codziennej opiece.	Liczba opiekunów korzystających z opieki wytchnieniowej. Liczba godzin udzielonego wsparcia w miesiącu.	2021-2029	GOPS, UG, PCPR, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa, FS, PFRON, Fundusze Europejskie
Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu międzypokoleniowego i sąsiedzkiego w odpowiedzi na potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych.	Zapewnienie pomocy i towarzystwa osobom zależnym i samotnym oraz wspieranie ich w codziennych czynnościach.	Liczba podjętych działań promujących działalność wolontariacką. Liczba wolontariuszy.	2021-2029	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2

Zwiększenie integracji społecznej i aktywności społeczno-kulturalnej seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć: rekreacyjno-sportowych, kulturalnych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz edukacyjnych, w celu integracji społecznej osób starszych i zależnych.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób zależnych. Wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	Liczba sekcji/grup skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych. Liczba uczestników zajęć.	2021-2029	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie

Utworzenie Klubu Seniora.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników Klubu Seniora. Liczba dostępnych zajęć.	2021-2029	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Utworzenie Rady Seniorów.	Zwiększenie decyzyjności osób starszych w kreowaniu lokalnej polityki senioralnej i wzmocnienie ich wpływu na lokalne środowisko.	Liczba podjętych inicjatyw/zaopiniowanych działań przez Radę Seniorów.	2021-2029	UG	Budżet Gminy
Rozwinięcie wolontariatu międzypokoleniowego i sąsiedzkiego.	Wsparcie osób o ograniczonej samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i wzmocnienie więzi społecznych.	Liczba osób zaangażowanych w działalność wolontariacką. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	2021-2029	GOPS, UG, NGO, GOK, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i niepełnosprawnej w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec osób starszych i niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań promujących.	2021-2029	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań w celu utworzenia na terenie Gminy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.	Zwiększenie dostępności miejsc integracji seniorów oraz wzmocnienie ich aktywności kulturalno-rekreacyjnej.	Liczba podmiotów wsparcia i integracji osób starszych na terenie Gminy. Liczba osób korzystających z działalności podmiotów.	2021-2029	GOPS, UG, NGO, GBP, GOK	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.	Rok: 2022, 2024, 2025, 2027, 2029	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO, KPP	Budżet Gminy

Informowanie mieszkańców o możliwości korzystania z Ogólnopolskiej Karty Seniora oraz innych działaniach ponadlokalnych.	Zwiększenie dostępności do usług wśród osób starszych.	Liczba podjętych działań. Liczba mieszkańców w posiadaniu karty.	2021-2029	GOPS, UG, GBP	Budżet Gminy
--	--	---	-----------	---------------	--------------

CEL STRATEGICZNY NR 3

Kompleksowe przeciwdziałanie problemowi uzależnienia oraz wsparcie osób nim dotkniętych.

Cel operacyjny nr 1

Rozwijanie form wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy
Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w ramach jego działalności.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba specjalistów zatrudnionych w Punkcie. Liczba godzin funkcjonowania Punktu w miesiącu. Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2021-2029	GOPS, UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Utworzenie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych od alkoholu (AA) oraz inicjowanie działań w celu powstania grup skierowanych dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Objęcie wsparciem różnych grup dotkniętych problemem alkoholowym.	Liczba grup samopomocowych funkcjonujących na terenie Gminy. Liczba osób uczęszczających na spotkania grup.	2021-2029	GOPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące. Liczba osób uczestniczących w terapii.	2021-2029	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu w powiecie, między innymi w zakresie ponadpodstawowych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych.	Rozszerzenie zakresu świadczonych usług dla mieszkańców Gminy w placówkach leczenia uzależnień, wzrost skuteczności terapii.	Liczba środków finansowych przekazanych placówkom leczenia uzależnień.	2022-2029	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2021-2029	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.	2021-2029	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Prowadzenie świetlicy przy szkole podstawowej i rozwijanie jej działalności.	Objęcie wsparciem i działaniami profilaktycznymi dzieci z rodzin alkoholowych i zagrożonych uzależnieniem.	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia.	2021-2029	UG, GOPS, GKRPA, szkoła podstawowa	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	--	---	-----------	------------------------------------	---

Cel operacyjny nr 2

Edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień oraz skutków inicjacji alkoholowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2021-2029	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach oraz świetlicy warsztatów i innych form edukacyjnych dotyczących uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2021-2029	GKRPA, placówki oświatowe, świetlica szkolna, świetlice wiejskie	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie zajęć, turniejów i zawodów sportowych skierowanych na wzmocnienie postaw abstynenckich.	Wzmocnienie asertywności uczniów i opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej.	Liczba podjętych działań o charakterze sportowym.	2021-2029	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wycieczek z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin alkoholowych	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wycieczkach z programem profilaktycznym.	2021-2029	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień i wzmacniania abstynencji od używek u dzieci.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.	2021-2029	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2021-2029	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu pod względem przestrzegania zasad odpowiedzialnej sprzedaży i zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.	Kształtowanie jednolitej polityki antyalkoholowej w Gminie.	Liczba punktów sprzedaży alkoholu poddanych kontroli.	2021-2029	GKRPA, OPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 3

Wzmacnianie postaw abstynenckich wśród mieszkańców oraz przeciwdziałanie sięganiu przez nich po substancje psychoaktywne.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2021-2029	GKRPA, GOPS, UG, KPP, NGO, GBP, GOK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

<p>Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.</p>	<p>Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.</p>	<p>Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.</p>	<p>2021-2029</p>	<p>GKRPA</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
<p>Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.</p>	<p>Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.</p>	<p>Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.</p>	<p>2021-2029</p>	<p>GKRPA, GOPS, KPP, placówki oświatowe</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
<p>Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.</p>	<p>Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.</p>	<p>Liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.</p>	<p>2021-2029</p>	<p>GKRPA, GOPS, UG, KPP, NGO</p>	<p>Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>

CEL STRATEGICZNY NR 4

Kompleksowy system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1

Podniesienie dostępności do specjalistycznej pomocy osobom doznającym przemocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą. Liczba wszczętych/zakończonych procedur.	2021-2029	GOPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, sąd	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba upowszechnionych informacji.	2021-2029	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury.	Liczba uczestników szkoleń.	2021-2029	GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego i zatrudnienie psychologa świadczącego wsparcie dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.	Poprawa dostępności do wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc.	Liczba zatrudnionych specjalistów. Liczba godzin funkcjonowania Punktu w miesiącu. Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2021-2029	GOPS, GKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kierowanie osób doznających przemocy w rodzinie na spotkania grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie i ponoszenie odpłatności za ich dojazd na nie.	Objęcie grupowym wsparciem osób doznających przemocy.	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupy wsparcia w miesiącu.	2021-2029	GOPS, ZI	Budżet Gminy
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2021-2029	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2

Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie przemocy w rodzinie oraz wzrost wrażliwości społecznej na jej przejawy w lokalnym środowisku.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2021-2029	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, UG, PCPR, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych, liczba zorganizowanych działań.	Rok: 2022, 2024, 2026, 2028	GOPS, UG, KPP, GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2021-2029	GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Rozwijanie oferty zajęć edukacyjnych dla dzieci uczęszczających na świetlicę szkolną oraz wdrożenie takich zajęć do placówki wsparcia dziennego po jej utworzeniu.	Podniesienie świadomości dzieci i młodzieży na temat przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej.	Liczba zajęć z zakresu przemocy w świetlicy szkolnej. Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia.	2021-2029	GKRPA, ZI placówki oświatowe, świetlica szkolna	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 5

Przywrócenie aktywności zawodowej wśród osób pozostających bez pracy.

Cel operacyjny nr 1

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych na terenie Gminy, w tym osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2021-2029	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2021-2029	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Informowanie osób posiadających prawo do emerytury o możliwych formach podjęcia dodatkowej pracy zarobkowej.	Zwiększenie aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2021-2029	GOPS, PUP, UG, GBP, GOK, NGO	Budżet Gminy
Prowadzenie współpracy z Zakładem Aktywizacji Zawodowej „Celestyn”.	Zwiększenie aktywności zawodowej wśród osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z ZAZ „Celestyn”. Liczba mieszkańców z niepełnosprawnościami zatrudnionych w ZAZ.	2021-2029	GOPS, PUP, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2021-2029	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba zawartych kontraktów socjalnych. Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2021-2029	GOPS, PUP	Budżet Gminy

Prowadzenie poradnictwa zawodowego i warsztatów z kreowania ścieżki kariery wśród uczniów.	Zwiększenie przedsiębiorczości i przyszłej aktywności zawodowej wśród uczniów.	Liczba przeprowadzonych warsztatów. Liczba uczniów uczestniczących w nich. Liczba uczniów korzystających z doradztwa zawodowego.	2021-2029	PUP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizowanie projektów w zakresie zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie.	Zwiększenie aktywności zawodowej wśród osób niepełnosprawnych.	Liczba realizowanych projektów. Liczba osób objętych oddziaływaniem projektów.	2021-2029	GOPS, UG, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie, FS
Organizowanie lokalnych Targów Pracy i popularyzowanie ekonomii społecznej wśród mieszkańców jako obszaru rozwoju zawodowego.	Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie możliwości zawodowych na lokalnym rynku pracy i wzmocnienie ich przedsiębiorczości.	Liczba zorganizowanych Targów Pracy. Liczba uczestników wydarzeń. Liczba podmiotów ekonomii społecznej w Gminie.	2021-2029	UG, PUP, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 6

Przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej osób przeżywających trudności życiowe.

Cel operacyjny nr 1

Poprawa sytuacji życiowej osób i rodzin, żyjących na granicy ubóstwa i niewydolnych finansowo.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń w celu zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Kierowanie osób bezdomnych do schronisk/ noclegowni.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom bezdomnych.	Liczba osób umieszczonych w placówkach wsparcia dla osób bezdomnych.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania i prowadzenie warsztatów z zakresu racjonalnego zarządzania żywnością.	Zwiększenie dostępności do pomocy i zwiększenie świadomości żywieniowej mieszkańców.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku/ posiłku. Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba uczestników warsztatów.	2021-2029	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2021-2029	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie wypoczynku (kolonii, wycieczek) dla dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem.	Liczba zorganizowanych form wypoczynku dla dzieci. Liczba uczestników.	2021-2029	GOPS, UG kuratorium oświaty	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności edukacyjnej wśród mieszkańców w zakresie problemów osób ubogich i bezdomnych oraz sposobów ich wsparcia.	Uwrażliwienie mieszkańców na problemy osób ubogich i bezdomnych.	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych.	2021-2029	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Pośrednictwo w zakresie przekazywania zbędnych urządzeń/ przyrządów/ ubrań między mieszkańcami.	Umożliwienie rodzinom dotkniętym ubóstwem nabycie potrzebnych przedmiotów.	Liczba akcji przekazywania przedmiotów. Liczba rodzin korzystających z pomocy.	2021-2029	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy

Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2021-2029	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kreowanie warunków do powstawania nowych NGO działających na rzecz polityki społecznej i utworzenia podmiotów ekonomii społecznej.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom potrzebującym oraz wzrost aktywności obywatelskiej.	Liczba funkcjonujących NGO z zakresu polityki społecznej i podmiotów ekonomii społecznej.	2021-2029	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Organizowanie akcji na rzecz wsparcia osób w kryzysie bezdomności lub ubóstwa (Wigilia dla osób ubogich, posiłek dla mieszkańców).	Wsparcie mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej w zaspokojeniu potrzeb bytowo-społecznych.	Liczba zorganizowanych wydarzeń/akcji. Liczba uczestników,	2021-2029	UG, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 7

Kreowanie warunków do poprawy stanu psychicznego i emocjonalnego mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1

Podniesienie świadomości społecznej na temat zaburzeń natury psychicznej oraz rozwijanie systemu wsparcia osób w kryzysie emocjonalnym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców z problemem zdrowia psychicznego zgłaszających się po pomoc.	Liczba przeprowadzonych działań.	2021-2029	GOPS, UG	Budżet Gminy
Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących poradnictwa w stanach kryzysu psychicznego.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia psychicznego wśród uczniów.	Liczba uczestników warsztatów.	Rok: 2022 2024 2026 2028	GOPS, UG, placówki oświatowe, PPP	Budżet Gminy

<p>Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.</p>	<p>Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.</p>	<p>Liczba przeprowadzonych kampanii/ wykładów/ spotkań.</p>	<p>Rok: 2021 2023 2025 2027 2029</p>	<p>GOPS, UG</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.</p>	<p>Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.</p>	<p>Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.</p>	<p>2021-2029</p>	<p>GOPS, PCPR, PPP, placówki oświatowe,</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.</p>	<p>Zmniejszenie liczby dzieci młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.</p>	<p>Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów. Liczba uczestników.</p>	<p>2021-2029</p>	<p>GOPS, UG, placówki oświatowe, świetlice wiejskie, świetlica szkolna</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>Współpraca z PCPR oraz PUP w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.</p>	<p>Poprawa funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi.</p>	<p>Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.</p>	<p>2021-2029</p>	<p>GOPS, PCPR, PUP</p>	<p>Budżet Gminy Budżet Państwa</p>

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Kondratowice. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki z Funduszu Solidarnościowego,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020, która została opracowana na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2021-2029 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach.

Tabela 30. Finansowanie działań w obszarze polityki społecznej w latach 2019-2020 oraz prognoza na lata 2021-2029 w gminie Kondratowice

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2019	9 839	1 122 961	60 085	5 817 344	7 137 475
2020	8 934	1 380 744	51 950	6 496 465	7 939 593
PROGNOZA					
2021	9 157	1 415 263	53 249	6 658 877	8 136 546
2022	9 386	1 450 644	54 580	6 825 349	8 339 959
2023	9 621	1 486 910	55 945	6 995 982	8 548 458
2024	9 862	1 524 083	57 343	7 170 882	8 762 170
2025	10 108	1 562 185	58 777	7 350 154	8 981 224
2026	10 361	1 601 240	60 246	7 533 908	9 205 755
2027	10 620	1 641 271	61 752	7 722 255	9 435 898
2028	10 885	1 682 303	63 296	7 915 312	9 671 796
2029	11 157	1 724 360	64 878	8 113 195	9 913 590

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom pojawiającym się w świetle zmian prawnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależeć będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 31. Harmonogram wdrażania strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Kondratowice o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice na lata 2021-2029”.	III kwartał 2021 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2029 r.
Etap III	Monitoring Strategii oraz ewentualna aktualizacja zadań.	Na koniec każdego roku w okresie od 2021 r. do 2029 r.
Etap IV	Podsumowanie i ewaluacja Strategii.	I kwartał 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych zadań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla lokalnej polityki. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kondratowice, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Wójt Gminy Kondratowice. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA STRATEGII

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu Gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne), lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

MONITORING

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Strategii odnoszące się do poszczególnych zadań. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą

wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii opracowana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach. Wnioski z monitoringu będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

EWALUACJA

Końcowa ewaluacja Strategii posłuży samorządowi gminy Kondratowice w ocenie realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, wskazane zostały w dokumencie strategicznym przy poszczególnych zadaniach/działaniach. Zostały one określone w oparciu o przewidywane rezultaty zadań/działań. Wskaźniki realizacji działań, jak i ramy finansowe zostały zaplanowane w oparciu o szacunkowe przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym czasookresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o stan aktualny.

W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport zawierający dane liczbowe, ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych wartości wskaźników realizacji działań ustalonych do każdego działania/zadania. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim będą zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest odpowiedzią gminy Kondratowice na zidentyfikowane problemy i potrzeby społeczne. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, ale także wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, osób z niepełnosprawnościami, seniorów, systemu ochrony zdrowia oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, rozwinięcie infrastruktury wsparcia, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych, jak też w efekcie panującej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do znaczącej poprawy jakości życia mieszkańców gminy Kondratowice, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <http://kondratowice.pl/>
3. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
4. <https://poradnik.ngo.pl/>
5. <https://psychiatriapolska.pl>
6. <https://www.google.com/maps/>
7. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
8. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok dla Gminy Kondratowice (uchwała nr XXII/141/2020 Rady Gminy w Kondratowicach dnia 26 sierpnia 2020 roku).
9. Gryffin, R. W., Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa 2004.
10. Informacja Zespołu Interdyscyplinarnego w Kondratowicach dotycząca podejmowanych działań w latach 2018-2020.
11. Oniszczyk, J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
12. Staręga-Piasek, J., Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
13. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
14. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
15. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
16. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
17. Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie
18. Raport o stanie Gminy za 2018, 2019 i 2020 rok.
19. Sprawozdanie z działalności GOPS w Kondratowicach za 2018, 2019 i 2020 rok.
20. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018 i 2020 rok.
21. Statut Gminnego Ośrodka Kultury w Kondratowicach (Uchwała Rady Gminy Kondratowice nr XLIII/277/2010 z dnia 26 lutego 2010 roku).
22. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kondratowicach (Uchwała nr XXXVIII/219/2018 Rady Gminy Kondratowice dnia z dnia 27 czerwca 2018 roku).
23. Statut Gminnej Biblioteki Publicznej w Prusach (Uchwała Rady Gminy Kondratowice nr XLIII/276/2010 z dnia 26 lutego 2010 roku).
24. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
25. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Kondratowice na tle powiatu strzelińskiego	15
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kondratowice według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku).....	20
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu w roku 2018 i 2020	58
Rysunek 4. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca Gminy w roku 2018 i 2020 (w złotych)	58
Rysunek 5. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kondratowice w roku 2018 i 2020	59
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	85

SPIS TABEL

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Saldo migracji w Gminie w latach 2017-2019	16
Tabela 3. Przyrost naturalny w gminie Kondratowice i w powiecie strzelińskim w latach 2017-2019.....	18
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)	18
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2017-2019.....	27
Tabela 6. Instalacje techniczno-sanitarne w gminie Kondratowice na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba mieszkań)	27
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Kondratowice w porównaniu do powiatu strzelińskiego w 2019 roku.....	32
Tabela 8. Interwencje Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy w 2019 roku	33
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020	39
Tabela 10. Powody udzielania pomocy i wsparcia w 2020 roku – liczba rodzin.....	40
Tabela 11. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020	41
Tabela 12. Typy rodzin, którym udzielono świadczeń w 2020 roku	44
Tabela 13. Wsparcie w ramach świadczenia alimentacyjnego w Gminie w latach 2018-2020....	45
Tabela 14. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej i odpłatność Gminy za ich pobyt dziecka w latach 2018-2020.....	47
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	49
Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020	49
Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020	49
Tabela 18. Działania Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kondratowicach w roku 2018 i 2020	57
Tabela 19. Dane dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020.....	63
Tabela 20. Dane dotyczące osób objętych wsparciem w latach 2018-2020	63

Tabela 21. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Kondratowice na przestrzeni lat 2017-2019	66
Tabela 22. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020.....	69
Tabela 23. Osoby pracujące w Gminie w latach 2017-2019 z podziałem na płeć	72
Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy w latach 2017-2020 z podziałem na wiek (stan na 31 grudnia każdego roku)	73
Tabela 25. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie w latach 2017-2020.....	73
Tabela 26. Liczba kontraktów socjalnych i osób nimi objętych w latach 2018-2020 w gminie Kondratowice	74
Tabela 27. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2018-2020.....	76
Tabela 28. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, w tym przez policję w Gminie w latach 2019-2020	78
Tabela 29. Przestępstwa na terenie gminy Kondratowice w latach 2018-2020.....	79
Tabela 30. Finansowanie działań w obszarze polityki społecznej w latach 2019-2020 oraz prognoza na lata 2021-2029 w gminie Kondratowice.....	110
Tabela 31. Harmonogram wdrażania strategii	111

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kondratowice z podziałem na płeć w latach 2017-2019	16
Wykres 2. Stan cywilny mieszkańców gminy Kondratowice według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku	17
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2020..	19
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2020	19
Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych).....	21
Wykres 6. Stopa bezrobocia w powiecie strzelińskim na przestrzeni lat 2017-2020 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	22
Wykres 7. Liczba osób pracujących w gminie Kondratowice w latach 2017-2019.....	23
Wykres 8. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2017-2019 (w procentach)	23
Wykres 9. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego	24
Wykres 10. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku	25
Wykres 11. Liczba czytelników GBP w Prusach wraz z filią w Zarzycy w latach 2017-2019.....	30
Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kondratowice w latach 2018-2020	38
Wykres 13. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 roku	39
Wykres 14. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2018-2020 w podziale na płeć.....	40
Wykres 15. Wskaźnik pracy socjalnej w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020	41
Wykres 16. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	44
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2018-2020.....	44
Wykres 18. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020	46

Wykres 19. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020.....	46
Wykres 20. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020.....	48
Wykres 21. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020.....	56
Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2018-2020.....	62
Wykres 23. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Kondratowice i Polsce na przestrzeni lat 2017-2019.....	66
Wykres 24. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020.....	67
Wykres 25. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń).....	67
Wykres 26. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2018-2020.....	68
Wykres 27. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020.....	71
Wykres 28. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017-2020.....	71
Wykres 29. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020.....	74
Wykres 30. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020.....	75
Wykres 31. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programów wieloletnich „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020 (liczba osób).....	77
Wykres 32. Liczba zatrzymanych osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu w latach 2018-2020.....	78
Wykres 33. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Kondratowice w 2019 roku.....	79

tel. +48 12 422 82 30
tel. kom. 534 303 240
e-mail: biuro@nowa-perspektywa.pl

2021